Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo biblioteka

Juodas Meškauskas
4222 Euclid Str.
E.Chicago, Ind.

Trūksta negatiwa

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio. 44103. Telephone: 431-6344

XLIX Liepa — July 1, 1964 Nr. 76

ILIUSTRUOTAS TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

VIRŠUJE: Lietuvių krepšinio rinktinė, vykstanti į Australiją, su išvykos rengimo komiteto pirmininku ir rinktinės vadovu. Klūpo iš kairės: F. Čekauskas, A. Motiejūnas, A. Varnas, W. Brazėnas ir Ed. Modestavičius. Stovi: išvykos rengimo komiteto pirm. inž. V. Adamkavičius, L. Jesevičius, W. Sedlickas, Ed. Slamčinskas, E. Šilingas, A. Jankauskas, A. Adzima ir rinktinės vadovas ir treneris V. Grybauskas.

News Palladium nuotrauka

AUSTRALIJA LAUKIA MŪSŲ KREPŠININKŲ

Balys Nemeika

Taip, Australijos lietuvių tarpe labai didelis sujudimas ir tai vis dėl to krepšinio. Amerikos lietuviams krepšininkams esant viena koja beveik jau Australijoje, visiems Australijos lietuvių sporto darbuotojams pradeda darytis karšta. Nebūtinai dabar reikia būti kokiu nors sportininkų "bosu", kad kur nors pasigavę tautiečiai nepradėtų daryti tardymo. Užtenka, kad jau dažniau praeini, o kartais gal būt ir užeini į krepšinio salę, ir jau sekmadienį, po pamaldų susitikus, esi statomas prie tvoros pasiaiškinimams. Aiškinti tenka kiekvienam iš naujo, ir svarbiausiai, nepraleidžiant nė mažiausių smulkmenų. Visiškai nesvarbu, kad daug kas yra žinoma iš spaudos. Vienok kiekvienas nori išgirsti, kad ir tą patį, bet svarbu dar sykį viską iš pradžios. Apklausinėjimas pradedamas maždaug tokiais klausimais:

-- Tai ką, ar jau šimtu procentų tikra, kad tie amerikonai atvyks?

-- Na, na ir kuomet jie bus čia?

-- Kiek daug jų atvyksta?

- Kaip ilgai jie bus čia?

-- Sakyk, sakyk kaip galvoji, ar stipri bus jų komanda?

Dabar, vizitui artėjant, jau pridedami ir šie klausimai:

-- Kada jie žais?

-- Kiek kainuoja bilietai ir kur jų galima gauti?

Merginos tai daugiausia įdomaujasi ar krepšininkai jauni,

(Nukelta į 5 psl.)

KRIZĖ ITALIJOJE

ALDO MORO KOALICINĖS VYRIAUSYBĖS ATSISTATYDINIMAS NEBUVO NETIKĖTAS. NES ESAMA KRIKŠČIONIŲ DEMOKRATŲ — SOCIALISTŲ KOALICIJA PRAKTIŠKAI NIEKAS NEBUVO PATENKINTAS. — ITALIJAI SKUBIAI REIKALINGA PASTOVI VYRIAUSYBĖ, KURI IR NEPOPULIARIOMIS PRIEMONĖMS GALĖTŲ APSTABDYTI ĮSIBĖGĖJUSIĄ INFLIACIJĄ, TAČIAU TAI NEĮMANOMA DĖL PARTINĖS ARITMETIKOS.

Vytautas Meškauskas

Praeitą penktadienį palyginti mažas kupstas nuvertė Italijos koalicinės vyriausybės vežimą. Priimdamas naują biudžetą, seimas pasisakė prieš numatytas pašalpas privatinėm mokyklom, o tam tikslui buvo numatyta gana maža suma -- vos 240.000 dolerių. Už tą poziciją balsavo tik paties premjero Aldo Moro krikščionių demokratų partija, prieš pasisakė koalicijos partneriai: kairieji Nenni socialistai, socialdemokratai ir respublikonai. Patyrusi tokį nepasisekimą seime, vyriausybė po valandos posėdžio nutarė atsistatydinti, nes susidariusia padėtimi praktiškai buvo nepatenkinti visi koalicijos partneriai. Pačioje krikščionių demokratų partijoje yra pakankamai narių, kurie su nepasitenkinimu žiūri į koaliciją su kairiaisiais. Ir ne be pagrindo. Kairieji socialistai kartu su savo sėbrais komunistais, kurie formaliai vyriausybėje iki šiol nedalyvavo, tačiau ją toleravo, nori išnaudoti susidariusią padėtį savo naudai. Atrodo, kad komunistų artmiausias tikslas yra įsiveržti į koaliciją su krikščionimis demokratais.

Pagrindinė nūdienės Italijos problema yra ne ideologinio, bet ūkinio pobūdžio. Nepaprastas ūkinis atkutimas iššaukė infliaciją. Tas reiškinys žinomas ir kitoms Europos valstybėm, sudarančiom europinę Bendrąją Rinką, tačiau daugiau stabiliom Vokietijos ir Prancūzijos vyriausybėm infliaciją pasisekė pažaboti griežtom priemonėm, kurios yra neprieinamos koalicinei Italijos vyriausybei. Iš pradžių buvo tikėta, kad Italija iš piniginės krizės išsigelbės su pagalba jai paskolintu vienu bilijonu dolerių iš Tarptautinio Piniginio Fondo (International Monetary Fund), tačiau tos sumos neužteko. Kainos toliau kyla, o nuo jų neatsilieka ir algos. Čia reikia pastebėti, kad kitų Europos kraštų darbininkų unijos suprato, kad reikalavimu pakelti algas negali sulaikyti kainų. Už tat jos nesiskubina reikalauti algų pakėlimo pirmiau neapsvarsčiusios visų galimų pasėkų. Italijoje tačiau padėtis yra kitokia, nes ji turi pačią didžiausią komunistų partiją Europoje, o jai mažiausiai rūpi Italijos ūkinis susitvarkymas. Kompartija, kuri kontroliuoja unijas, reikalauja didinti algas visai nesirūpindama pasėkomis, tuo tarpu krikščionys demokratai, nepasisakydami iš principo prieš algų pakėlimą, priešinasi jų tiesioginiam padidinimui pinigų forma. Jie siūlo, kad tas pakėlimas būtų patiektas kitomis formomis, kaip pagerintu draudimu, ir tuo būdu darbininkai bei tarnautojai tuojau negautų į rankas daugiau pinigų, nes tas tik padidintų kainas ir tuo pačiu panaikintų realią algų pakėlimo vertę.

Savaime aišku, kad daug populiariau yra reikalauti daugiau grynų pinigų dabar, negu didesnės kompensacijos senatvėje. Komunistai laikosi tokios politikos ir jų skaičius bei populiarumas auga.

Dėl Italijos ūkinės padėties yra susirūpinę ne tik patys italai, bet ir jos partneriai Bendroje Rinkoje, nes vieno nario liga gali užkrėsti visą bendruomenę. Labai susirūpinus yra ir Šveicarija, vaidinanti Europos bankininko vaidmenį, nes Italijos liros tolimesnis kritimas gali sunaikinti visą Europos valiutų lygsvarą.

Pastovi vyriausybė Italiją palyginti lengvai galėtų sutvarkyti, nors kai kurios taupumo priemonės ir nebūtų labai populiarios, tačiau ilgainiui parodytų savo vertę. Deja, Italija tokios vyriausybės neturi ir negali turėti, turint galvoje jos seimo sudėtį. Dar blogiau, kad nėra ir asmenybių, kurios apie save galėtų suburti didesnę grupę politikų ar turėtų masių pasitikėjimą.

Esamoje padėtyje bijoma ne tik komunistinio perversmo Italijoje, kiek to, kad galinga komunistų partija boikotuos bet kokios vyriausybės pastangas atstatyti savo valiutos vertę ir tuo pačiu infliaciją praplės į visą Europą. Tokios perspektyvos Kremliui daugiau patiktų negu tiesioginis komunistinis perversmas, kuris be abejo sulauktų tiesioginės ir griežtos reakcijos. Įdomu, kad priešingai visoms teorijoms, jog komunizmas yra vargo išdava, Italijoje komunistų grėsmė sugebėjo išaugti, galima sakyti, iki šiol nebūto gerbūvio metu!

---

* ROBERT KENNEDY, lankydamasis Vak. Berlyne, kur dalyvavo žuvusio brolio prez. John F. Kennedy paminklinės lentos iškilmingame atidaryme, buvo visur entuziastingai priimtas ir džiaugsmingai lydimas. Iš Vak. Berlyno jis su žmona ir 3 vaikais nuvyko į Lenkiją.

NIKITOS VIEŠNAGĖ SKANDINAVIJOJ

* NIKITA CHRUŠČIOVAS lankydamas Skandinavijos valstybes turėjo progų įsitikinti, kad 'draugiškumo vizitai' ne visad pasibaigia draugiškais laimėjimais. Kaip tik priešingai, jo vizitas išjudino visuomenę, iškėlė jos antikomunistinį nusistatymą. Nežiūrint nepaprastų saugumo priemonių, gerai susiorganizavę išeivių grupės parodė Maskvos diktatorių tikroje jo 'nuopelnų' šviesoje. Memorandumai vyriausybėms, demonstracijos, protestai, visa tai lydėjo spaudos puslapius. Nikitos viešnagės metu ir visuomenė vėl turėjo progos pamatyti ne tik jo šypsnius, bet prisiminti ir jo darbus pavergtų kraštų atžvilgiu.

Danijoje birželio įvykių minėjimams su apsu su Chruščiovo ekskursija, tie minėjimai įgavo svaresnį politinį atspalvį, juose gausiai dalyvaujant aukštiems danų parlamentarams ir politikams.

Švedijoje Chruščiovas pats pamatė nuotaikas, ir banketo metu teisinosi 'išgelbėjęs' Pabaltijo valstybes nuo 'kapitalistų išnaudojimo". Ne tik išeivių politinis spaudimas, bet ir švedų iškelti klausimai (apie švedų diplomatų suėmimus ir jų dingimą ir kt.) Chruščiovui buvo nemalonūs, erziną. Išvykdamas jis nenustebo nelaimėjęs pripažinimo Rytų Vokietijai nė pritarimo kitiems pasiūlymams.

* NIKITA CHRUŠČIOVAS NORVEGIJOJE buvo sutiktas be fanfarų. Iš uosto į miesto centrą svečiai iš Maskvos vyko beveik nepastebimai. Kur kas mažiau policijos apsaugos ir raudonųjų vėliavų... Uoste Chruščiovas karštai sveikinosi su užsienio reikalų ministeriu Harvard Lange, tuo tarpu Trygve Lee neturėjo laimės paspausti Nikitos rankos. Mat, savo laiku būdamas JTO gen. sekretorium, užsitarnavo sovietų nemalonę, kuri iki šiol nėra pamiršta.

* ROBERT KENNEDY ir jo šeimos pasirodymas Krokuvoje virto tame mieste dar nematytomis demonstracijomis. Kennedžiai turėjo lipti ant automobilio stogo, kad išvengti minios spaudimo. Dainuojant 'ilgiausių metų' daugelis verkė. Krokuvos burmistro paklaustas ar Kennedy kandidatuosiąs į prezidentus, jis atsakė kandidatuosiąs į Krokuvos burmistro vietą. Burmistras Skolicki, neva juokais, atsakė: "Jūs be abejo, laimėtumėt".

Apie brolio J.F. Kennedy nužudymą jis pareiškė, kad Oswaldas buvęs komunistas, tačiau žudęs ne ideologiniais motyvais.

* PARTIJOS PROGRAMA svarbiau už kandidatą į prezidentus -- spaudos konferencijoje pareiškė Melvin Laird, respublikonų programai sudaryti komiteto pirmininkas. Konvencijos delegatai nebalsuosią už kandidatą, kuris nepritars programai.

* PABĖGUSI IŠ KUBOS Fidel Castro sesuo Juanita Castro Ruz pareiškė savo laiku aktyviai dirbusi pogrindyje prieš Batistos režimą, bet nusivylė pamačiusi kaip jos brolis Castro revoliuciją išdavė komunizmui. Dabartiniu metu Kuba esanti didžiuliu vandens apsuptu kalėjimu.

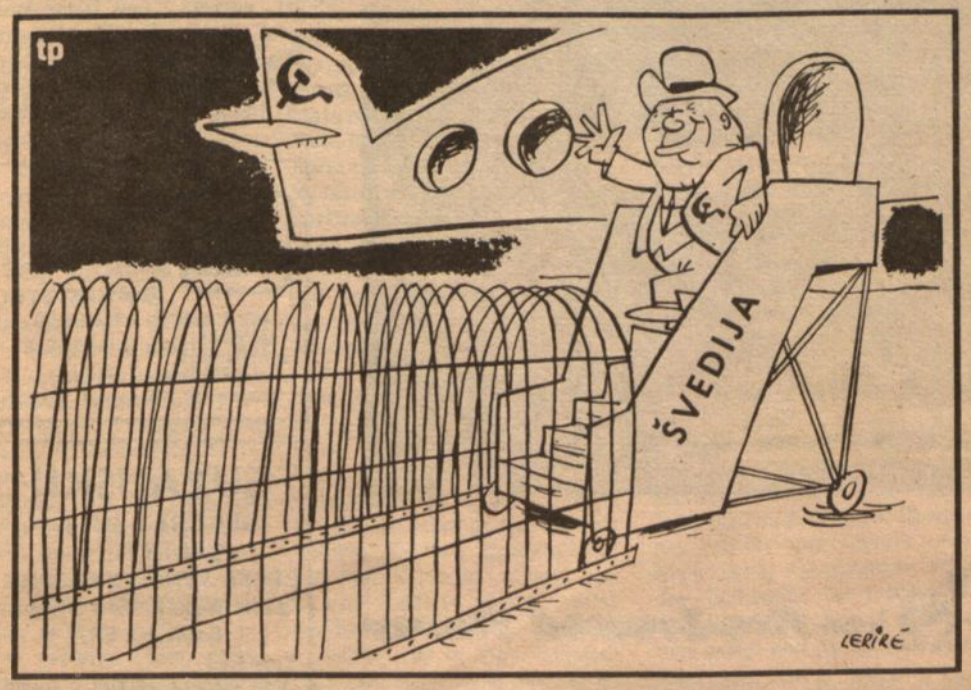

Vietoj raudono kilimo...

Pasaulinės mugės vaizdas iš viršaus primena pasakose įsivaizduotą pasaulį.

PASAULINĖJE MUGĖJE NEW YORKE

Keliauti į pasaulinę mugę nesibijokit. Prie New Yorko daugumą kelių nužyméta kryptim į mugę. Lėktuvu, traukiniu ar autobusu atvykus, visur pilna informacijų.

Pačiam N.Y. labai gerai naudotis požeminiais traukiniais. Pigu ir greitai. Labai lengvai surandami mėlyni traukiniai, kurie kursuoja į pasaulinę mugę. Tam tikslui ir buvo pastatyta apie 500 naujų, gražių vagonų.

Į garsiąją Pietą mugės lankytojai Vatikano pavilione turi tik 75 sekundes laiko iš arti pažvelgti...

Atvažiavus į mugę ir į ją įeinant, vaizdas ne kasdieniškas, nes to vaizdo mes turbūt niekad nematom -- tai švara. Savo švarumu aplenkia ir Salt-Lake City ir Washingtoną, D.C.

Mugės vadovas yra gan tikslus ir kaina $1.00. Ir žemėlapis tokia pat kaina. Pagal žemėlapį galima greit orientuotis.

Pirmiausia bėgu prie lietuviško kryžiaus. Randu labai greit, nes jis yra prie Kodak paviliono. Tarp berželių ir pušaičių stovi gražus koplytstulpis. Einu aplink, galvoji apie Lietuvą, kur nestatomi jau jokie koplytstulpiai... Klaupiasi viena moterėlė iš Brooklyno ir meldžiasi, o jos sūnus, net ir neprieina prie tvorelės. Jis čia gimęs ir tokį koplytstulpį mato pirmą kartą. O ji jau ketvirtą kartą mugėje ir vis prie to koplytstulpio.

Ji man sako: -- "Ponas, kodėl jūs statote Šiluvos Marijos koplyčią Washingtone?"

Sakau, kad ne aš statau. "Jūs atvežėt Šiluvos Mariją, mes jos nežinom. Žinom Vilniaus Aušros Vartų Mariją.".

Lietuviškas koplytstulpis Pasaulinėje Mugėje New Yorke.

Na, sakau, ir viena Marija gera ir antra nebloga.

Praeina ir nueina turistai, žvilgterėdami į tą koplytstulpį. Tik lietuviai daugiau domisi ir fotografuoja iš visų pusių.

Toliau dar eina didelė Belgų kaimelio statyba. (Ten, rodos ir lietuviai prisiglaus). Toliau Vatikano pavilionas. Tai daugumoje mūsų menininkų darbas. Labiausiai reiškėsi Jonynas. Einu, fotografuoju. Bet tas 3-D kryžius ant kupolo dėmesio netraukia.

Matau garsųjį Michelangelo kūrinį Pieta. Judomu taku pravažiuoju per 75 sekundes.

Įdomus New Yorko pavilionas, kur vyksta visokie koncertai. Pasikeliu į Observatorijos bokštą. Vaizdas kaip ant delno. Kas negali iš aukštai žiūrėti, nepatariu ten keltis.

Toliau garsusis General Motor Futurama pavilionas. Tam pavilionui buvo ruoštasi 4 metus ir verta jį aplankyti. Tai ateities organizacijos perspektyva. Didžiulis globas, tai technikos laimėjimas. Gražiai vandens fontanų apgaubtas.

Pagrindinėje aléjoje turbūt viso pasaulio vėliavos? Aišku, lietuviškos nėra. Bet kas tai? Aukštyn kojom apversta sovietiška vėliava. Prieinu įsitikinti. Užrašas - USSR. Bet kam ji čia kabo? Juk Sovietai nedalyvauja parodoje?...

Kai pavargsta kojos, ant kiekvieno kampo galima sėsti į specialiai parodai pagamintą "Greyhoundo" automobiliuką ir važinėti po parodos pavilionus.

Gausybė restoranų ir užkandinių. Net ir toks Grill Steak su priedais -- tik $1.29. Bet jau geram restorane steak'as $3.75.

Tarp 9 v.v. iki 9.30 v.v. vadinamame "Fountain of the Planets" vyksta faierverkai. Tarp didžiulių fontanų, apšviestų įvairiaspalvėm šviesom, muzikai grojant, fontanai šoka pagal muziką. Šoka ir faierverkai. Pabaigai sugroja "God Bless America". Gražu. Bet širdį suspaudžia prisiminus, kad visai netoli plėvesuoja raudonoji vėliava. Ot, tau ir "God Bless America".

(v.b.)

Pasaulinės mugės observatorijos bokštai, iš kur lankytojai gali stebėti mugę iš viršaus...

Vakare Pasaulinėje Mugėje būna spalvingų fontanų ir feierverkų spektaklis.

Milžiniškas gaublys su vandens fontanais. V. Bacevičiaus nuotraukos

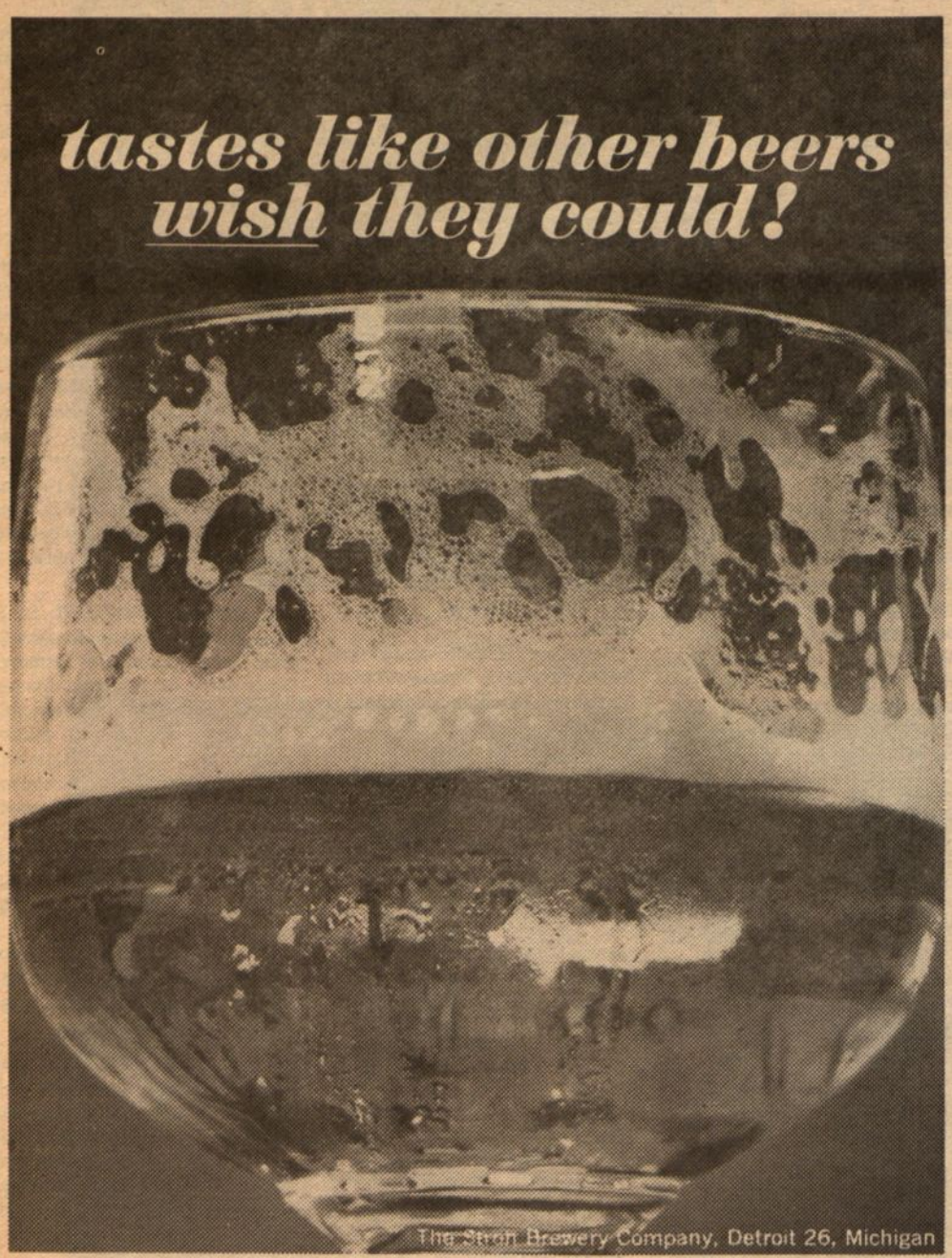

Stroh's with fire-brewed flavor
AMERICA'S ONLY FIRE-BREWED BEER

PRALEISKIME ATOSTOGAS
BE RŪPESČIŲ PRIE ATLANTO!

VILA MEŠKA
42 Beach St.
Monument Beach
Cape Cod, Mass.
Tel. 759-3251 (617)

TIKRAM POILSIUI: rami aplinka, gražus pliažas ir šiltas vanduo, geras maistas, erdvūs kambariai ir malonus patarnavimas.

LAISVALAIKIO PAĮVAIRINIMUI: • valtis — žuvavimui, • Sail-Fish buriavimui, • Ping-Pong, • teniso aikštė, • vakare tėvams išvykus prižiūrimi vaikai.

SEZONO PRADŽIA BIRŽELIO MĖN. 20 D.

P. S. Svečius be automobilių nuvežame ir parvežame iš pliažo.

STATE FARM INSURANCE
THE BEST FOR LESS!
Frank Zapolis
3208½ W. 95 St.
CHICAGO, ILL., 60642
Phone: GArden 4-8654
STATE FARM MUTUAL AUTOMIBILE INSURANCE COMPANY

GUŽAUSKŲ
BEVERLY HILLS
GĖLINYČIA
GĖLĖS VISOMS PROGOMS
2443 WEST 63rd Street
Chicago, Ill.
Telefonai:
PR 8-0833 ir PR 8-0834

SIUNTINIUS Į LIETUVĄ, TAIP PAT IR MAISTĄ SIUNČIA
licenzijuota lietuvių įmonė, registruota U. S. Department of Justice
COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.
Marquette Gift Parcels Service
3212 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608
Tel. CA 5-1864
2439 West 69 St. ir 2608 West 69 St.
Chicago, Ill. 60629. Tel. WA 5-2737
DIDELIS PASIRINKIMAS medžiagų ir visų kitų Lietuvoje pageidaujamų prekių PAPIGINTOMIS KAINOMIS.
Akordeonai, siuvamos mašinos, skalbimo mašinos, automobiliai, pianinai, motociklai iš Europos ir Sov. Sąjungos sandėlių.
Vedėjai E. & V. Žukauskai

DIRVA THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO. 44103
TELEPHONE: 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published every Monday, Wednesday and Friday except in case of Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year $11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams $11.00, pusei metų $6.00. Išeina: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja:
Jonas Čiuberkis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.
Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

LIETUVIS IR LIEPOS 4-ji

Turbūt dar niekuomet istorijoje pasaulis taip nesirūpino žmogaus, o kartu ir žmonijos laisve, kaip šiuo metu. Ir niekas iki šiol dar taip nesikėsino žmogaus laisvę išplėšti, kaip komunizmas, nors ir kalbėdamas apie "taikų sugyvenimą" su demokratiniu pasauliu. Pasmerkęs savo buvusį vadą Staliną, iki šiol dar nepasmerkė Lenino plano užvaldyti pasaulį, kad ir žiauriausiomis priemonėmis. "Kol kapitalizmas ir socializmas egzistuoja, negalime gyventi taikoje". "Negalime ir prileisti, kad komunizmas ir demokratija galėtų gyventi pasaulyje šalia viens kito", sakė jis.

Turėtų būti aišku, kokios taikos Lenino įpėdiniai siekia laisvame pasaulyje.

Tokioje aplinkoje žodis laisvė šiandien linksniuojamas ligi šiol nerūpestingai gyvenusio amerikiečio, kurio protėviai 1776 metais liepos 4 dieną, baigę kariauti už krašto laisvę, pasirašė Amerikos nepriklausomybės aktą, išpirktą daugelio gyvybių ir kraujo auka. Nuo to laiko, per 188 metus, mažai turėjo rūpesčių dėl savo krašto laisvės, gal daugiau padėjo vienu ar kitu būdu kitiems kraštams jų laisvei išlaikyti ar siekti, gi sau, nors ir sunkiai dirbdami, savo demokratiniam krašte susikūrė patogų gyvenimą.

Tik nepilniems 2 šimtmečiams praėjus, tragiškai žuvęs prezidentas J.F. Kennedy amerikiečiams vėl turėjo priminti patriotizmą, ragindamas neklausti, ką jie gali iš Amerikos gauti, bet klausti savęs, ką pats gali duoti Amerikai. Gyvenimas užtikrintoje laisvėje susiaurina supratimą apie jos praradimo žalą. Tai geriau žino ir įvertina tie, kurie Amerikos krantus pasiekia laisvę praradę savame krašte. O už vis labiau bolševizmo pavergtų tautų žmonės, pavergti, kankinami ir persekiojami. Daugelis iš jų mielai pasakytų kartu su Jungtinių Amerikos Valstybių didžiuoju patriotu Patriku Henry jo nepamirštamus žodžius: "Duokite man laisvę, ar duokite man mirtį".

Lietuvių išeivija taip pat yra dalis laisvojo pasaulio. Dalis, kuri kartu su žmonija gali laimėti arba žūti. Todėl krašto, kurio laisve naudojamės, nepriklausomybės šventė, Liepos 4-ji diena, kartu yra ir mūsų šventė, nes nuo šio krašto tolimesnės laisvės priklauso mūsų ir mūsų vaikų ateitis. Amerikos laisve rūpintis yra ir mūsų pareiga bei atsakomybė, reikalaujanti kartais atsižadėti savo asmeninės laisvės dalies, jei tai reikalinga bendram valstybės ir tautos labui, jei reikia atlikti visas pilietines pareigas.

Liepos 4-ją pasirašyto akto mintis yra ta, kad žmogus turi nenusavinamas teises, o toms teisėms apsaugoti yra įsteigiama valdžia, gaunanti galią iž žmonių sutikimo.

Ta mintis, po kuria kongreso nariai pasirašė, buvo žmogaus laisvės apgynimui ir tikrosios demokratijos įkūrimui. Demokratinės valstybės įsteigimu buvo garantuota asmens laisvė, o nepriklausomybės paskelbimu užtikrinta laisvė Jungtinėms Valstybėms.

Švęsdami Amerikos nepriklausomybės dieną, Liepos 4-ją, prisiminkime, kad šio krašto principai byloja už laisvę visoms pasaulio tautoms, šiapus ir anapus geležinės uždangos. JAV prezidentai nuolat kartoja, o birželio 15 dieną Philadelphijoje įvykusiame respublikonų partijos suvažiavime buvęs JAV prez. D. Eisenhower, ALTS-gos pirmininkui Vytautui Abraičiui paskaičius Pabaltijo valstybių išlaisvinimo klausimu rezoliuciją, pritardamas pabrėžė, kad tai turi būti įvykdyta vadovaujantis net vien tik žmogiškosios lygybės principu, o dr. Kitner, Pennsylvania U-to Užsienio Reikalams Studijuoti Instituto vicedirektorius sakė, kad amerikiečiai atrodo keisti, skirdami daug dėmesio naujai gimstančiom tautom, nutylėdami apie buvusias kultūringas laisvas tautas. Kreipdamiesi į svetimų valstybių vyriausybes pagalbos, paklauskime savęs, ką mes patys duodame ir galime duoti savo krašto -- Lietuvos laisvės atstatymui.

Liepos 4-ji teprimena mums, kad savo tautai nepriklausomo gyvenimo siekti visomis galimomis priemonėmis yra kiekvieno tautos nario būtina pareiga, taigi ir kiekvieno lietuvio.

E. Čekienė

KONGRESAS ĮVYKO

Amerikos Lietuvių Kongresas Washingtone įvyko. Savųjų tarpe jis išėjo kuone sekmingesnis, negu skeptikai buvo baimingai pranašavę. Tačiau skubiai ir stambiomis antraštėmis praneštinų naujienų jis nesukūrė.

Washingtono miesto centras buvo užtvindytas kelių dešimčių tūkstančių ukrainiečių, dalyvavusių Ševčenko paminklo atidarymo iškilmėse. Šalia tų iškilmių, mūsų Kongresas buvo tik miesto pakrašty susimetęs uždaras lietuvių susirinkimas, kurio salėje esančių dalyvių skaičius įvairiu metu svyravo tarp pusantro ir keturių šimtų (Registruotų buvo net 505).

Be to, tame pačiame viešbutyje vyravo gausesnė NCWC konvencija. Tiesa, keleto Lietuvių Kongreso dalyvių, su V. Šimkum priešaky, nuotrauka buvo vieno dienraščio pirmajame puslapyje, bet todėl, kad jie, kaip lietuvių solidarumo reprezentantai, dalyvavo ukrainiečių iškilmingoj eisenoj.

Nei jaunimo posėdis nepasiekė planuoto lygio ir svajoto poveikio.

Apie tą nekasdieninį įvykį mūsų visuomenėje vis dėl to yra kas papasakoti ir pasvarstyti.

Dirvos skaitytojai tuo atžvilgiu nebus nuskriausti. Bet tariamės, kad bus tikslingiau, jei tas lėtai tesenstančias naujienas perteiksime ne pačia greitąja skuba. (v.r.)

SAMBŪRIUI TIK 10 METŲ

Balandžio mėn. Dirvoje (Nr. 44) tilpo Los Angeles Lietuvių Dramos Sambūrio valdybos vardu pasirašyta žinutė, kurioje tvirtinama, kad šis Sambūris įsteigtas prieš penkioliką metų.

Žinutė neatitinka tiesai. Los Angeles Lietuvių Dramos Sambūris įsteigtas 1954 metais. Šio sambūrio įsteigimo sumanytojas, J. Kaributas, 1954 metais spalio 20 d. pasikvietė savo sumanymui realizuoti talkininkus J. Gliaudą, D. Mitkienę ir K. Galiūną pasitarti. Iniciatorių teisėmis buvo nutarta kviesti visų gyvenančių Los Angeles mieste scenos mėgėjų ir talkininkų visuotinį susirinkimą, kur buvo iškeltas organizuoto vieneto steigimo sumanymas. Tas susirinkimas, kuriame buvo plačiai pasikeista įvairiomis nuomonėmis, įvyko 1954 metais spalio 25 d. apatinėje šv. Kazimiero parapijos salėje. Čia ir buvo įkurtas pastovus Los Angeles lietuvių Dramos sambūris ir išrinkta pirmoji jo valdyba. Valdybą sudarė D. Mitkienė (pirmininkė) ir kiti nariai: J. Gliauda, J. Peterienė, S. Makarevičius ir V. Dovydaitis. Pirmasis Dramos Sambūrio pastatymas įvyko 1955 metais balandžio 5 d. (K. Binkio "Atžalynas").

Los Angeles lietuvių scenoje buvo ir ankstesnių pastatymų, tačiau tai buvo tik kviestiniai scenos mėgėjų suėjimai, kurie nesitvarkė savybėje kaipo organizacija, ir todėl klaidinga teigti, kad Lietuvių Dramos Sambūris egzistuoja nuo pat pirmųjų Los Angeles lietuvių sceninių darbų pradžios.

Los Angeles lietuvių Sambūris įsteigtas 1954 metais spalio 25 d. Tai yra jo žymėtina gimimo data. Ir tai liudija susirinkimo protokolas.

Tenka manyti, kad klaidinanti žinutė, "sendinanti" Sambūrį net visa penketa metų, yra naujos, dar nežinančios savo gimimo metrikų Sambūrio valdybos (nes pasirašyta "valdyba") atitaisytina klaidelė. Iki šiol tos aiškios klaidos neatitaisius, tenka tai atlikti šio Sambūrio steigėjams.

J. Kaributas, J. Gliauda,
D. Mitkienė, K. Galiūnas.

DIRVOS REDAKTORIUI

Jeigu Vasario 16 gimnazijoj viskas taip gerai, kaip ponas Alseika rašo, tai kodėl mūsų veikėjai į ją neleidžia savo vaikų. (Valiūnas, Boehm, Dr. Nemeikša, Mariūnas, o svarbiausia, mokytojai Skėrys ir Gailius).

Ne gana, to Gailiaus dukė prie mokytojų stalo valgo ir mūsų mergaitės turi jai patarnauti. Mes klausiame, kur yra teisybė?

Keršto bijį mokiniai

PREMIJŲ IR BURTŲ ISTORIJA

Birželio 12 d. Dirvos 71 nr. tilpo Uosio Juodvalkio, Ped. Lit. Inst. studento ir 1962 m. Chicagos Aukšt. Lit. Mokyklos absolvento (kažkodėl straipsnyje jis sakosi mūsų mokyklą baigęs "prieš trejus metus"), straipsnis "Premijos ir burtai". Straipsnyje daromi priekaištai mokyklos vadovybei, kad ji ne tik jo baigimo metu, bet ir ligi šiai dienai nemokanti paskirstyti pirmiesiems mokiniams premijų. Savo straipsnio pabaigoje jis tikisi, kad premijoms paskirstyti "mokyklos vadovybė... surastiksiesnį ir teisingesnį būdą, o nepaliks viską nulemti burtams".

Tame straipsnyje jis lyg siūlo Mokytojų Tarybai iš pirmųjų išrinkti pirmiausią, atsižvelgiant į mokinio gabumus ir mokslinius nuopelnus ir jam skirti premiją; iš kitos pusės piktinasi, kodėl burtų keliu iš lygių pirmųjų išrenkamas dar kažkoks pirmesnis, o kiti lieka lyg ir antraisiais; džiaugiasi, kad laimėtojas premiją pasidalina, tuo neva protestuodamas prieš daromą nelygybę.

Nenorėdamas ginčytis su taip gabiu ir pavyzdingu jaunuoliu, bet ir nenorėdamas prisiimti lengvapėdiškų užmetimų, turiu papasakoti visą premijų ir burtų istoriją.

Pirmoji 100 dol. premija geriausiam Chicagos Aukšt. Lit. Mokyklos abiturientui ar abiturientei atžymėti atsirado 1962 m. pavasarį, dar gerokai prieš mokslo metų pabaigą. Ją man įteikė mokyt. D. Velička, prašydamas mecenato J. Končiaus pavardės neskelbti ligi paties abit. išleistuvių akto. Tokia buvo mecenato valia, ir ją išpildėme.

Baigiamajame 1961-62 m. Mokyt. Tarybos posėdyje, kada paaiškėjo, kad geriausiai (visais penketukais) baigiančiųjų yra 6 abiturientai (M. Draunga, R. Domarkaitė, U. Juodvalkis, Ž. Keliuotytė, M. Matulionis ir M. Pakalniškytė), teko svarstyti, kam ir kokiu būdu tą premiją paskirti. Buvo siūlymų iš tų šešių pirmųjų išrinkti "pirmiausią". Tam reikalui buvo siūlomos įvairios sąlygos, jų tarpe atsižvelgti ir į mokinio gabumus (deja, niekas nepasiūlė atsižvelgti į mokinių "mokslinius nuopelnus", kukliai tikint, kad net ne visi mokytojai mokslinių nuopelnų turi). Tačiau besvarstant greit paaiškėjo, kad toks pirmiausio iš pirmųjų atrinkimas, nors Mokytojų Tarybos būtų padarytas didžiausiu objektyvumu, kitiems pirmiesiems ir jų tėvams atrodytų subjektyvus ir sukeltų nepasitenkinimo ir įvairių įtarinėjimų. Nutarta visus penketukus laikyti lygiais, netyrinėjant, ar jie gauti dėl gabumų ar darbštumo, o premiją skirti burtų keliu.

Akto išvakarėse atsirado antroji 100 dol. premija, skirta mokyt. muz. F. Strolios. Skiriant pirmąją premiją "pirmiausiam iš pirmųjų" antrąją būtų tekę skirti "antram iš pirmųjų". Tam reikalui būtų reikėję šaukti nepaprastą posėdį. To nedaryta, nes buvo nutarta premiją skirti burtų keliu.

Štai kaip tą įvykį aprašo U. Juodvalkis (Dirva, nr. 71): "Prieš trejus metus baigiantieji mokiniai, kurių tarpe ir aš buvau, pareiškė savo nepasitenkinimą dovanų skyrimo tvarka. "Laimingieji", gavę dovanas, akto metu scenoje viešai pareiškė, kad jaučiasi lygūs su kitais ir pasidalino premiją. Samprotavo, kad visi lygiai gerai mokinosi, lygiai gerais pažymiais baigė, tai ir lygiai verti dovanos".

Pažiūrėkime, kaip į tą įvykį žiūri kiti. Aldona Tamošiūnaitė, aprašydama tas išleistuves "Jaunystės žiedų" metraštyje (21 p.) rašo:

"Kadangi 6 baigė pirmaisiais, o 100 dol. premija tik viena, tai jie čia pat traukė burtus. Ištraukė Milda Pakalniškytė. Laimėjusi premiją, ji padarė visiems malonią staigmeną: nepasilaikė tų pinigų tik sau, o čia pat pasidalino su kitais geriausiai baigusiais".

O jei norit žinoti, kaip į tą įvykį žiūrėjo mokyklos vadovybė, skaitykit "Jaunystės žiedų" 219 p.: "tas premijas akto metu gavo burtų keliu R. Domarkaitė ir M. Pakalniškytė. Jos abi parodė nuostabų solidarumą ir premijomis pasidalino su kitais geriausiais baigusiais."

Taigi premijos pasidalinime mokyklos vadovybė įžiūrėjo ne protestą, o nuostabiai gražų solidarumą. Ir aš užtikrinu, jei laimėjusieji tas premijas būtų pasilikę tik sau, 1963 metų pavasarį premijos nebūčiau tokiu užsispyrimu ieškojęs. Ji buvo gauta iš asmens, nepanorėjusio savo pavardės skelbti, ir buvo gauta pačiu paskutiniuoju momentu, todėl apie ją net ir programoje neįrašyta. Ir vėl buvo 6 penketukais baigusieji (D. Barmutė, K. Grabauskaitė, R. Raslavičiūtė, A. Rauchas, D. Valatkaitytė ir Š. Valiukėnas). Burtų keliu ištraukė D. Valatkaitytė. Ir ji premiją pasidalino su kitais, ir vėl niekas neįžiūrėjo protesto. Ir vėl tik dėl to solidarumo su didžiausiu užsispyrimu visą šį pavasarį ieškojau premijų, žinodamas, kad laimėjęs premiją pasidalins su kitais. Iš kur žinojau? Viena, dalintis jau susidarė tradicija. Antra, kai kurie pirmieji teiravosi, ar šiais metais bus pirmiesiems premijų. Turėdamas tuo metu tik vieną premiją, pasakiau. Jie atsakė: Pasidalinsim, teks tik po penkis dolerius. Klausėjai aš daviau mintį, kad galima laimėtą premiją ir kitaip sunaudoti: paskirti L. fondui, metraščiui. Būdinga, kad nė vienas nenorėjo visos šimtinės pasilikti tik sau.

Šiais metais suradau tris premijas. Pirmųjų buvo 19. Laimėjo trys, bet pasidalino įvairiai: G. Indreika pasidalino su draugais ir likutį atidavė metraščiui leisti; M. Pakalniškytė tris ketvirtadalius premijos atidavė metraščiui leisti; R. Pakeltytė pasidalino su draugais. Ir kas liko nuskriaustas?

Šimtą ar tris šimtus dolerių padalinti lygiomis tarp šešių ar devyniolikos yra lenga ir paprasta. Bet leisti vienam laimėti ir tikėtis, kad jis premiją pasidalins su kitais, kad nebus egoistas, daug daugiau rizikos. O vis dėlto nė vienas laimėjusių dar neparodė savanaudiškumo. Tas mus džiugina. Jei ateityje ieškosime geriesiems mokiniams premijų, ieškosime ne dėl tų, kurie verkia dėl kelių dolerių ir net po kelių metų jaučiasi nuskriausti ir "ieško teisybės", o kurie jaučiasi su kitais lygūs ir premija dalinasi arba ją paskiria kokiam geram tikslui.

Mokyti mokyklos vadovybę labai lengva. Jei kas žino geresnį premijų skyrimo būdą už burtus (aš ir netvirtinu, kad tai vienintelis ir geriausias būdas), tegu paskiria premiją ir nurodo, kaip padalinti. Bus įvykdyta. Kitiems priekaištautojams galiu tik viena pasakyti: mokyklos vadovybė niekieno nėra įpareigota premijų ieškoti: jai daug lengviau jų visai neieškoti.

Juozas Masilionis,
Č.A.L.M. direktorius

---

* SPECIALIAI PARUOŠTA grupė studentų, pasiųsta į Mississippi valstiją paruošti negrus balsavimui (pagal t.v. pilietinių teisių projektą) ir kovoti už jų įregistravimą į balsuotojų sąrašus, kad ir įbauginti, bet tęsia savo darbą toliau. Trys dingę be žinios studentai ieškomi ne tik policijos, bet ir karių bei sustiprintų FBI pajėgų. Birželio 21 d. dingusių studentų pėdsakų dar nepasiseké surasti.

LIETUVIŠKOJO GYVENIMO NUOTAIKOS

TURIME, TURIME, TURIME...

E. ČEKIENĖ

Ir taip daina be galo, iš vyresnės ir jaunesnės kartos lūpų. Kad mes turime tą ar kitą darbą atlikti, ką nors veikti, vykdyti, girdime dažnuose org-jų vadovų pranešimuose, skaitome spaudos vedamuosiuse. Tą patį girdėjome ir skaitėme VLIKo 20 metų sukakties minėjime, būtent:

-- Turime būti vieningi ir kietesni už plieną... Turime visur reikalauti Lietuvai laisvės... (Turime) tautai padėti atsipalaiduoti nuo Maskvos varžtų... sustiprinti tautos atsparumą prieš rusifikaciją... (Draugas 1963.11.27).

Tokius pat pasisakymus skaitome ir visai neseniai įvykusio Spaudos ir Radijo suvažiavimo proga Tabor Farmoje. Čia tokiais žodžiais prabyla jaunoji karta, tartum priekaištaudama senajai:

-- Turime turėti vienetą, kuris efektingai ir nedelsdamas reaguotų į akimirkos greičiu iškylančias problemas, kad lietuvių visuomenė nesijaustų desorganizuota, palikta partizaniniam veikimui.

-- Turėtų būti sudaryta viena pajėgi konkretiems darbams vykdyti skirta politinė vadovybė... Kiek bebūtų partijų atstovų konsoliduotoje politinėje vadovybėje, svarbu, kad būtų gyvų žmonių, norinčių ir svarbiausia galinčių dirbti politinį darbą ir t.t. (Dirva, 1964.6.15).

Čia iškeltos abiejų kartų tuo pačiu klausimu mintys yra labai teisingos, kurių autoriai mums aiškiai nurodo, ką ir kokiais atvejais turime daryti. Tačiau, kyla klausimas, kas yra tie, kurie turi šiuos įsakymus vykdyti, idant nepradėtume visi iš kart partizaniškai veikti.

Aš manau, kad autorius, kalbėdamas apie sudarymą vieningos politinės vadovybės, turėjo galvoje jau keletą metų besikonsoliduojantį VLIKą, kuris būdamas "kietesnis už plieną" per daug jau ilgai tariasi dėl tos vienos politinės vadovybės sudarymo. Ar tik ne tų ilgai užtrukusių pasitarimų pasėkoje ir visi veiksniai aptilo. Tada ir iškyla reikalas veikti ne specialiems lietuvių išeivijos įgaliotiniams, bet atsitiktiniems, jaunojo autoriaus žodžiais tariant, veikti partizaniškai.

Laimė, kad ne vien veiksniai rūpinasi bendraisiais lietuvių tautos reikalais, kad ne jie vieni seka pasaulio politinius įvykius, bet ir kitų organizacijų vadovybės bei paskiri asmenys, kad nepasitiki veiksnių budrumui patys nerūpestingai leisdami dienas. Todėl, kur nesuspėja Lietuvai naudingų darbų ar žygių atlikti veiksniai, ten atsiranda kitų, nors veiksniai tam ir vadinasi veiksniais, kad surastų kuo daugiausia progų ir greit veiktų.

Pav., birželio 15 d. Philadelphijoje vyko Respublikonų Partijos suvažiavimas, kur dalyvavo daug žymių politikų ir iš viso 15 tūkstančių narių ir buvo diskutuojama tos partijos užsienio reikalų programa 1964 metams. Pabaltijo valstybių klausimą referavo Vytautas Abraitis, kaip jiems gerai žinomos JAV-se inkorporuotos ALTS-gos pirmininkas. Organizacijos, kurią šioj partijoj ilgus metus sekmingai reprezentavo a.a. A. Olis. V. Abraičio pranešimas bei įnešta rezoliucija, kaip pranešė amerikiečių laikraščiai, susilaukė gyvų diskusijų ovacijų ir pritarimo. Vienas iš pirmųjų komentavo buvęs prez. E. Eisenhower. Be abejo tai buvo ne eilinė lietuvių reprezentacija, kur VLIKo atstovas, deja, buvo tik stebėtoju.

Tai tik vienas pavyzdys, o panašių progų pasitaiko daug, kur jei ne paskiri asmenys, Lietuvos vardas nebūtų paminėtas.

Visiems darbams ir aukščiau minėtiems įsakymams vykdyti reikia energijos, gyvumo, sumanumo, noro ir sugebėjimo dirbti politinį darbą, reikia dinamiško kūrybingumo, anot jaunųjų atstovo ir drįstu manyti, jog visa tai turime vykdyti ne mes, eilinė lietuvių visuomenė, bet patys įsakymų skelbėjai - veiksniai, jų tarpe ir VLIKas, iš kurio sunku tikėtis to dinamiškumo, jei pats ir vieningos vadovybės pasitarimuose ir savo veikloje laikosi griežto nusistatymo būti "kietesniu už plieną".

Toliau jaunieji pabrėžia, kad ALT per paskutinį dešimtmetį išleido informaciniams reikalams 86,772.22 dol., bet išsamesnio veikalo apie Lietuvą nėra. Nenuostabu, nes geresnės išvaizdos biuleteniai ar brošiūrėlės daug kainuoja, tačiau iš tokios sumos galėjo būti parūpinta ir rimtesnė informacija. Matyt ir šioj srityje laukiama iniciatorių iš šalies, besistengiančių ir šią spragą užpildyti. Ir atsiranda, bet jos nėra tiek pajėgios tokiam dideliam darbui. Ir Lietuvos Nepriklausomybės Talka ruošiasi tai atlikti, turi jau visą medžiagą surinktą, bet vis dar trūksta lėšų šį darbą tęsti pastoviai, o ne tik laisvalaikio metu, apmokant bent vienam asmeniui, tą darbą dirbančiam.

Mūsų visuomenė yra jautri ir mielai aukoja Lietuvos reikalams, bet mano, kad jau laikas žinoti, kaip tinkamiau bei taupiau aukas sunaudoti. Ko ALT pats nenorėjo ar nesugebėjo atlikti, iš gaunamų aukų turėtų remti kitus dirbančiuosius.

Toliau jaunoji karta kalba apie kultūrinę sritį: "Turime sudaryti tokią kūrybinę atmosferą, kuri būtų patraukli ir jaunosios kartos kūrėjams... Turime nepamiršti, kad jaunoji karta praleidžia lietuviškoje aplinkoje tik labai mažą savo laiko dalį... Turime rūpintis gyvosios lietuvybės apraiškomis" ir t.t.

Ir vėl kyla klausimas, kas gi visa tai turi atlikti ir kaip? Kaip sudaryti patrauklią kūrybinę atmosferą jaunosios kartos kūrėjams, kai niekas tokios nesudaro ir vyresniesiems. Jie turi daug blogesnes kūrybines sąlygas už jaunuosius. Ką gi turime daryti, kad jaunoji karta tik labai mažą savo laiko dalį praleidžia lietuviškoj aplinkoj? Ar ne tokią pat laiko dalį svetimoj aplinkoj praleidžia ir vyresnieji?

Tai eilė klausimų, įdomių ir svarbių mums visiems, pasikartojančių paskaitose ir straipsniuose, bet kas į juos atsakys? Deja, nedaug yra tokių kuklių, kaip B.K. Naujokas, kuris rašydamas pats savęs klausia ir pats atsako: "Į manus klausimus sau pačiam dėl rusų Pašuto ir mūs Instituto "kuolu" atsakyta beveik taip, kaip ir man atrodė" (Dirva, 6.15).

Kad nebūtų "kuolu" atsakyta ir aukščiau minėto žodžio "turime" autoriams, laukiame, kad sekančias prakalbas ruošdami jie patys prie iki šiol esamo pagrindinio žodžio "turime" pridėtų žodį "kaip" turime visa tai atlikti, vykdyti, sudaryti.

SKAITYK IR PLATINK DIRVĄ

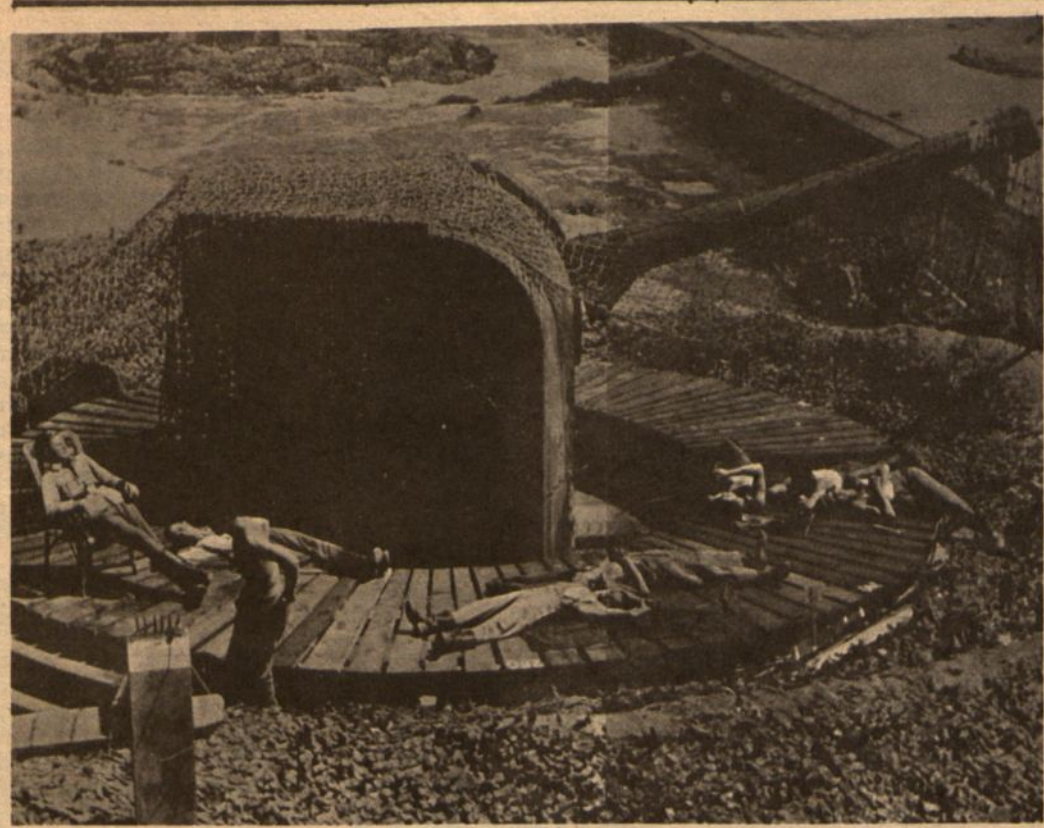

Anapus La Manche vokiečių artileristai buvo paskutinieji vasarotojai uždraustame pakraštyje. Nuo Olandijos iki Bretanijos Rommelio vadovybėje buvo pusė milijono vokiečių karių laukiančių invazijos.

JIE IŠSILAIPINO... (3)

ROOSEVELTAS NORI SUSITIKTI SU STALINU, BET CHURCHILLIS PRIEŠINASI...

Sudarius invazijos planavimo įstaigas, paslapties išlaikymas pasidaré neįmanomas. Buvo sunku nuo vokiečių akių nuslėpti Anglijoje sąjungininkų kariuomenės koncentravimą.

Suklaidinti galėjo tik išsilaipinimo data ir vieta.

Svarbiausią problemą sudaré išsilaipinimui vietos parinkimas. Tokių vietų buvo daug, bet kiekviena jų turėjo gerų ir blogų ypatybių. Olandija buvo toliausiai nuo Anglijos bazių ir sugriautos užtvarkos galėjo sudaryti naturalią kliūtį. Bretanija tiko išsilaipinimui, bet ji irgi buvo toli nuo Anglijos bazių ir jos keliai su likusia Prancūzija nebuvo pavyzdingi. Buvo galvota apie belgų paplūdimius, bet jie irgi buvo atmesti. Liko du sektoriai pasirinkimui ir kiekvienas jų turėjo savo šalininkus ir priešininkus. Calais buvo arti Anglijos, bet aukšti krantai ir ypač stiprūs vokiečių įsitvirtinimai sudaré minusą. Normandija gal kiek toliau, bet buvo mažiau saugoma ir su savo dideliais paplūdimiais buvo labiau atvira žygiui į krašto vidurį.

Gen. Morgan sudaré dvi ekipas, kurios turėjo surinkti pilnus duomenis apie tas vietoves, kad jų žinios nusvertų, kuri vieta tiks invazijai. Calais grupė prisipažino pralaimėjusi.

Beveik tuo pačiu laiku pagrindiné sąlyga Overlord operacijos sekmingumui, kova prieš povandeninius vokiečių laivus, buvo laimėta.

Vienu metu vokiečių povandeniniai laivai taip siautė Atlante, kad atrodé, jog jie laimės. Washingtonas ir Londonas baiminosi, kad Atlantas nebūtų jų strategijos kapais. Bet per keletą savaičių situacija pasikeitė. Atlantas pasidaré sąjungininkams pergalės aléja, o vokiečiams jų vilties kapais.

1943 m. sausio mén. buvo audringas. Vasaris ,né kiek neramesnis. Daugelis laivų vilkstinių jūroje buvo išblaškyti. Daug jų paskendo nuo audros. Ypač korvetiniai laivai dažnai dingdavo. Nors povandeniniai laivai audras dar sunkiau pakelia, vis dėl to jie paskandino šimtą laivų apie pusės milijonų tonų. Kada kovo mén. jūra pasidaré ramesné ir prasidėjo giedrios dienos, laivų skandinimas patrigubėjo. Nebegalima buvo galvoti apie invaziją į Europą, kol Atlante nebus pašalinti spąstai.

Bet staiga situacija pasikeitė. Sąjungininkai perorganizavo kovą prieš povandeninius laivus. Amerikiečiai pavedé kovą vesti anglams ir adm. Max Horton ją taip išvystė, kad vokiečiams Atlante pasidaré karšta.

Keleiviniai laivai buvo paversti léktuvnešiais ir lydėjo vilkstines. Naktį, kai vokiečių povandeniniai laivai iškildavo pasikrauti baterijas, pasipildyti deguonies ir atgauti prarastą greitį, kuris būna nedidelis plaukiant pasinėrus, staiga viršuj danguje pasirodydavo prožektoriai ir pasipildavo bombos. Naujasis anglų 10 cm radaras tiksliai nuvesdavo léktuvus virš povandeninių laivų ir lakūnai pribaigdavo auką. Iki šiol povandeniniams laivams naktis buvusi prieglauda, dabar juos išduodavo.

Adm. Doenitz Hitlerį painformavo, kad gegužės mén. 38 povandeniniai laivai, tai yra daugiau trečdalio buvusių kovoje, buvo paskandinti su 2000 karininkais ir jūreiviais, kuriuos nelengva būsią pakeisti. Nuskandinimas priešo 250000 tonų laivų buvo per brangi kaina. Patys žymiausieji vokiečių povandeninių laivų kapitonai pripažino, kad toliau kariauti su tokiais laivais, kurie daro tik 8 mazgus ir turi kas dvidešimt keturias valandas iškilti į viršų, yra neįmanoma. Reikia naujų povandeninių laivų, kokius siūlé jau seniai prof. Walter, bet galvojant kad karas būsiąs trumpas, nebuvo imtasi statyti. Ir Doenitz nutarė, laukdamas naujų laivų, atitraukti povandeninius laivus iš Atlanto. Hitlerio reakcija buvo baisi. Jis rėké kad Atlantas yra gynybos griovys ir jo praradimas reikštų invaziją į Europą. Tad reikia, kaip bebūtų, išlaikyti savo rankose Atlantą. Jis pažadėjo Doenitzui viską ką tik reikės. Bet jau pervėlai.

Birželio mén. Atlante sąjungininkų laivų buvo paskandinta 19, Gi rugpiūčio tik 3 ir rugsėjo mén. povandeniniai laivai beveik visiškai dingo iš Atlanto. Jie bandé pasirodyti spalio mén., bet buvo taip išmedžioti, kad vokiečių jūreivių moralé nebeatlaikė. Kad paskandinti 12 nedidelių laivų, 50000 tonų, 24 vokiečių povandeniniai laivai nuėjo į dugną. Jei 1942 m. buvo paskandinta 85 povandeniniai laivai, tai 1943 m. jų buvo paskandinta 237.

Tuo pačiu laiku sąjungininkų laivų tonažas padidėjo. Amerikiečių laivų statyklos per keturias dienas pastatydavo 11000 tonų Liberty Ship. 1942 m. Anglija ir Amerika pastatė 7 milijonų tonų laivų ir prarado 8 mil. tonų. 1943 metais ji prarado 3 milijonus tonų ir pastatė 14 milijonų tonų.

Invazijos kelias buvo pravestas. Ir pirm negu buvo išlipta Normandijoje, Atlanto bangose birželio 6 mūšis buvo laimėtas.

***

Nors kelias jau buvo pravestas, bet kliūtys nebuvo pašalintos. Tarp amerikiečių ir anglų įtarinėjimai nesibaigé. Amerikiečiai buvo įsitikinę, kad anglai nenori išsilaipinti Europoje ir kad visas jų pasiruošimas téra tik apgaulé. Anglai gi kaltino amerikiečius lengvabūdiškumu ir nežiūrėjimu rimtai į dalykus.

-- Išsilaipinti Prancūzijoje, -- pareiškė gen. Marshallas britų generolui Brooke, -- yra priemonė greičiau baigti karą.

-- Taip, -- atsaké Brooke, -- tik ne taip, kaip jūs norite...

Tuo metu didieji vadai "pamėgo" keliones. Churchillis ir Rooseveltas susitiko kelis kartus.

Staiga Rooseveltas pareiškė norą susitikti su Stalinu. Churchillis užprotestavo, bet pagaliau nusileido, jei ir jis galės dalyvauti pasimatyme. Stalinas, pradžioj nenorėjęs vykti į užsienį, sutiko atvažiuoti į Teheraną.

Rooseveltui negalint atvykti į Londoną, kad būtų išgelbėtas anglų išdidumas, pasimatymas įvyko Kanadoje. Šioje konferencijoje buvo padaryti svarbūs nutarimai dėl invazijos ir sutarta, kad jai vadovaus ne anglas, kaip pradžioj buvo galvota, bet amerikietis. Mainais anglams buvo duota vadovybė Burmoje.

Bet tas nepatenkino kariškių, kurie susirinkę posėdžiui, ginčijosi dėl karo veiksmų Viduržemio jūroj.

Tuo metu Sicilijos užėmimas buvo baigtas. Amerikiečiai siūlė dalį kariuomenės perkelti į Angliją, bet anglai tvirtino, kad reikia užimti Italiją iki Alpių ir pagelbėti Jugoslavijos partizanams žygiuoti į Vieną. Amerikiečiai pastebėjo, kad anglai nori atitolinti invaziją ir laimėjimą bando pasiekti ilgu aplinkiniu keliu. Anglai atkirto, kad jau nuo 1940 metų jie ruošiasi persikelti per La Manche, bet amerikiečių planuojama ekspedicija gali nepasisekti ir per brangiai atsieiti.

Ginčą nulémė italų maršalas Badoglio. Nuvertęs Mussolinį, jis buvo pareiškęs, kad italų - vokiečių draugystė pasiliks nepasikeitusi. Dabar gi jis kvietė sąjungininkus į kontinentą, sakydamas, kad Italija stosianti karan prieš Vokietiją. Amerikiečiai buvo įtikinti, kad negalima atsisakyti nuo tokio kvietimo ir prasidėjo sunkus Italijos karas.

Ar jis buvo naudingas? Šis karas susilpnino Vokietiją, neleido Mussoliniui, kuris buvo parašiutistų išlaisvintas, iš naujo grįžti prie valdžios. Bet sąjungininkams besiginčijant, Italijos karas pasidaré "war of attrition", ko anglai bijojo Prancūzijoje. Roma buvo paimta tik keliom savaitém anksčiau kaip Paryžius ir sąjungininkai Italijoje žygiavo vėžlio žingsniu.

Teherane Churchillis dar bandé atidėti Normandijos invaziją, išplečiant Viduržemio jūros strategiją. Bet Stalinas ir Rooseveltas užsispyrę laikėsi savo. Anglijoje pradėta ruoštis lemiamai išsilaipinimo fazei ir 1944 m. sausio 14 d. gen. Eisehnoweris, kuriam buvo pavesta vadovauti invazijai, atvyko į Londoną.

(Bus daugiau)

KIEKVIENAS NORI SAVO TRUMPAS ATOSTOGAS PRALEISTI GRAŽIAUSIOJE IR GERIAUSIOJE VIETOJE

CAPE COD

KAIP TIK IR YRA TOJI GRAŽIAUSIOJI VIETA, O **OSTERVILLE MANOR savininkas JUOZAS KAPOČIUS** yra pasiruošęs savo svečiams suteikti kuo geriausias poilsiui sąlygas. Vasarvietė atidaryta nuo **birželio 24 d.** iki **rugsėjo 7 d.**

UŽSAKYMUS SIŲSTI: Osterville Manor, Inc., West Bay Rd., Osterville, Cape Cod, Mass. Telefonu kreiptis: Osterville, Mass. GArden 8-6991.

DIVIDENDUS MOKAME KAS 90 DIENŲ!

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

PINIGAI PADĖTI IKI KIEKVIENO MĖNESIO 15-TOS DIENOS, NEŠ DIVIDENDĄ NUO PIRMOS MĖNESIO DIENOS.

4½% PRISIŲSIME DIVIDENDUS KAS 90 DIENŲ ANT INVESTAVIMŲ.

ŠIAS SĄSKAITAS YPATINGAI REKOMENDUOJAME PENSIONIERIAMS, KURIEM PROCENTAI YRA SVARBU GAUTI DAŽNIAU, NEŠ IŠ TO PRAGYVENA.

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill.

JUOZAS F. GRIBAUSKAS, sekretorius

Chicago Phone: 242-4395; Suburban Phone: 656-6330

GERIAUSIAI PAILSĖSIT PER ATOSTOGAS GARSIAME *CAPE COD-OSTERVILLE* KURORTE PRIE ATVIRO ATLANTO JŪROS PLIAŽO — GRAŽIOJE LIETUVIŠKOJE

JAŃSONŲ VASARVIETĖS VILOJE

AUDRONĖ

87 East Bay Rd., Osterville Cape Cod. Mass. 02655

Tel. (Area 617) 428-8425

- Vila Audronė yra apsupta didelio pušų, beržų ir k. dekoratyvinių medžių parko. Daug vietos poilsiui ir žaidimams.
- Erdvūs kambariai, rami ir jauki aplinkuma.
- Visai arti šiltos srovės, privatus jūros pliažas (7 min. pėsčiom).
- Geras lietuviškas maistas.
- Šiemet svečių patogumui padidinta valgykla ir salionas ir įrengta daugiau žaidimų aikštelių ir k.

Visa tai suteiks Jums tikrą poilsį ir sustiprins sveikatą.

Vila AUDRONĖ jau atidaryta ir priima svečius vasarojimui. Kreiptis tiesiai į vilą **AUDRONĖ**. 87 East Bay Rd., Osterville Cape Code, Mass. Marija Jansonienė tel. 428-8425.

Kas tik turi gerą skonį
Viską perka pas Lieponį!

Lietuvių Prekybos Namai

FURNITURE CENTER, INC.

Vienintėlė lietuvių prekybos įmonė Amerikoje, parduodanti importuotus ir vietos fabrikų baldus, kilimus, namų įrengimus; televizijos ir Hi-Fidelity bei Stereo aparatus. Be to, pardavinėja baldus biznio įstaigoms, vasarvietėms, moteliams ir viešbučiams. Dovanai sudaromi specialistų dekoratorių planai.

FURNITURE CENTER, INC., ČIKAGOJE
6211 So. Western Ave., Marquette Parke
Tel. PRospect 8 - 5875
3207 So. Halsted St., Bridgeporte
Tel. VIctory 2-4226

Abi krautuvės atidarytos pirmad. ir ketvirtad. nuo 9 val ryto iki 9 val. vakaro, kitomis dienomis nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Sekmadieniais nuo 12 val. iki 5 val. atidaryta tik Marquette Parko krautuvė.

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNIOJE MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

PARAMA-

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. STREGA — Liquer, Import. from Italy....5th $5.75
2. KRON BRANNVIN AQUAVIT švediška..5th $3.98
3. NAPOLEON Vermouth, Import. from France.....5th $1.19
4. Popular GERMAN VSOP Brand 5th $4.69
5. PORT, SOUTHERN, RHINE Wine.....5th $ .69
6. ST. REMY BRAND, Import. from France.....5th $3.98
7. LIEBFRAUMILCH Wine .....5th $ .98
8. BORDEAUX Wine ,Red or White.....5th $ .98

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

SU KAMUOLIU APLINK PASAULĮ

Žvilgsnis į krepšinio rinktinės trenerį Vytautą Grybauska

PR. MICKEVIČIUS

"1953 m. Prancūzijos krepšinio baigmės dvikova Paryžiuje dar ir šiandien lieka mįsle. Prancūzijos sporto sluoksniai sėdėjo prie radijo imtuvų,o Mulhouse ir Lyono miestų gyventojai tą vakarą pasikeisdami verkė ir juokėsi ir patvirtino seną taisyklę -- "juokiasi tas, kuris juokiasi paskutinis". "Tu tik įsivaizduok, pirmą puslaikį vedėme be jokio skausmo ir rūpesčių 32-17 savo naudai, o rungtynes pralaimėjom 41:43. Aritmetika rodo, kad antrame puslaikyje padarėme tik 9 taškus. Neklausk kodėl ir kaip pralaimėjome, nes aš nežinau. Žinau tik kad pralaimėjome fatališkai ir to įrodymas -- Prancūzijos prezidentas Auriol įteikė taurę ne man, bet Lyono kapitonui. Čia kamuolys tikrai buvo apvalus".

Taip rašė savo bičiuliui JAV-se to meto FC Mulhouse kapitonas ir treneris Vytautas Grybauskas, tas telšiškis vidutinio ūgio žemaitis, kurio jaunystė linksmai prašokavo gimtuosiuose Telšiuose, besirūpinant sliekais pagauti žuvį melsvame Masčio ežere, iškrėsti kam netikėtą išdaigą bežaidžiant su savo pirmąja meile -- futbolu ir véliau, "kada visi susirgo baisiaja epidemija dėl krepšinio, prisikalėme nuo bačkos lanką prie namo, prisikimšome skudurų ir pradėjome ir mes sirgti". Ir "serga" jis dar ir šiandien... "Tik matai" prieš ménesį désté tam pačiam bičiuliui įsmeigęs aštroką šviesiai mėlynų akių žvilgsnį, "šiandien sirgti krepšiniu, palyginus su pirmaisiais žingsniais, yra malonumas. Šiandien, nors konkurencija yra didesnė ir rafinuotesnė, bet priešininkui nugaléti yra sukurta masė teorijų. Reikia tik gero žaidiko ir trenerio."

O žaidiko ir trenerio egzaminus jis jau seniai išlaikęs. Visų pirma teko kapotis už Telšių Gimnaziją, kurią baigęs, jaunas ir lakus, vyksta Vilniun, studijuoja ekonomiją Vilniaus Un-te, žaidžia už Vilniaus rinktinę ir LGSF. Studijuoja tol, kol "vieną rytą atėję paskaitoms, randame duris užrakintas ir sargybinius stovinčius. O tada nešėme muilą, kiek įgalėdami, nes juk vokiečiams muilo stigo -- ar ne?" Ir vėl gimtieji Telšiai. O dar véliau -- tremtis...

KOVO DEBIUTAS IR SMŪGIS LATVIŲ DIDYBEI

Tuo metu, kada pabėgėlių stovyklose visos garbinimo odės ir himnai buvo surimuoti tik Kempteno Šarūnui, Scheinfelde, nors tykiai, bet karštligiškai vyko treniruotės. Scheinfeldo Kovas ruošėsi debiutui. "Išsirašėme iš JAV, Kentucky un-to trenerio A. Rupp knygą ir iš jos sėmėme žinias. Treniruotes ir kombinacijas pravesdavo Grybauskas", liudija A. Lauraitis, tas tiesiakalbis, taiklusis Kovo šaulys ir V. Grybausko didžiųjų kovų draugas, "ir jo didžiausi reikalavimai buvo kondicija ir priešininko uždengimas. Kaip kapitoną, mes visi Vytą respektuodavome, nes jis komandą pajėgdavo išlaikyti savo rankose net sunkiausiu metu, o kaip treneris, jis buvo vienintelis, kuris turėjo tam gyslelę".

Ir štai, stovi abi komandos pasiruošę. Grybauskas savo tipiškoje pozoje -- palinkęs į priekį, rankos nuleistos, raumeningos kojos tarsi virpa nuo įtampos, žvilgsniais patikrina saviškių pozicijas ir, kada teisėjas išmeta kamuolį viršun, -- šoka kaip tigras į vieną, paskui kitą pusę, gauna kamuolį, staigus ir klaidinantis judesys, du zigzagai į priešingas puses su žemu driblingu, Birutis kerta pro šalį, Gružauskas blokuoja ir kamuolys sučeža tinklelyje! Apstulbę nuo greičio žiūrovai lieka be žado ir tik po sekundės gaudžia salė nuo ovacijų. Greitis, pozicijos ieškojimas, staigi pasuotė ir tikslus metimas -- elementai būdingi Grybauskui ir jo režisuojamai komandai. Ir tai buvo tie patys elementai, kurie paklupdė aną 48-tųjų metų atmintiną pavasarį latvių krepšinio didybę, po kurios, tarsi post mortem, pirmą kartą "juodu ant balto" ir su rezignacija buvo jų spaudoje konstatuota: "jeigu kada panorėsim vėl ko nors mokytis, tad turime žinoti, prisiminti ir imti pavyzdžiu tuos pačius lietuvius krepšininkus, kurie Grybausko vadovaujami, šeštadienį ir sekmadienį giliai sujaudino mūsų tautiečius ir latvių sporto sluoksnius". Ar begalima būtų suredaguoti geresnę atestaciją lietuviui krepšininkui?

Vykstančios į Australiją lietuvių krepšinio rinktinės vadovas ir treneris Vytautas Grybauskas. P. Petručio nuotrauka

KREPŠINIO MILŽINŲ DVIKOVA. IEŠKOJIMAS PRIEŠŲ.

Kas saké, kad mums reikia atsikratyti praeities voratinklių? Kas tvirtino, jog mes stovyklose tik vegetavome? Ar užmirštini Kemptene vykę tikrieji krepšinio spektakliai Šarūno prieš Kovą? Kas gali užmiršti dvikovą, kurioje alsavo brolių Norkų rafinuotumas, patyrimas ir amerikoniška technika vienoje pusėje ir Grybausko greitis, komandinis susiklausymas, kovos dvasia, kryžminiai kirtimai ir zonos laužymas? Žiūrovui tokie neužmirštami dueliai buvo tarsi išsamūs krepšinio seminarai. Seminarai nuspalvinti ne tik asmenine rivalizacija, komandos prestižu, bet ir noru, iš vienos pusės, išsilaikyti pirmaujančioje vietoje, iš antros gi -- milžiniškomis pastangomis užimti sostą. Savaime aišku, kad su tokiomis aspiracijomis į aikštę išėję, komandos demonstravo daugiau negu europinę klasę. Šiandien ir Grybauskas prisimena anuos laikus. Perbraukia ranką per žilstančius plaukus ir primerkęs akis taria: "O vis dėlto, prieš Šarūną laimėti nepajėgėme. Jų komanda buvo daugiau išbaigta, daugiau pakaitų ir teko žaisti vien tik Kemptene. O beto, tu žinai, kad laimėti prieš Norkus ir Co. reikėjo kaž ko dar didesnio. Gal dar daugiau prakaito?"

Be konkurencijos juk nėra pažangos. Vokietijoje visi priešininkai nugaléti. Iškyla noras išmėginti ranką Prancūzijoje. Prie sportinių prisideda tautinės savigarbos, noro priminti Vakarams dvi Europos meisterystes ir pademonstruoti lietuvio jaunuolio sugebėjimus, motyvai. Sudaroma rinktinė. Ne viskas vyksta sklandžiai. Prieš to meto Vyr. FASK-o pirmininką, "sukyla" krepšinio rinktinė su savo garsiuoju, tačiau visuomenei nežinomu memorandumu. Skuba iš Augsburgo du Vyr. FASK-to nariai išsiaiškinimui į prie Nuerenbergo esančių krepšininkų stovyklą. Krepšininkų vardu kalba V. Grybauskas ir V. Norkus. Aiškinamasi, informuojamasi, susitaikoma ir paspaudžiamos rankos. V. Grybauskas išrenkamas rinktinės kapitonu. Nakties metu traukinyje abu "diplomatai" su rinkinės treneriu komentuoja buvusį posėdį ir į vieno jų pastabą: "Netikėjau, kad Grybauskas toks kietas", ramiai atsako treneris A. Andriulis -- "matote vyrai, jis tikras žemaitis, kietas ir nemėgsta netvarkos. Jis bus geras rinktinės treneris". Jis toks ir buvo...

Rinktinė, nors nepilnos sudėties, išvyksta. Suvargusi ir prakaituota ji demonstruoja lietuvių klasę prancūzams. Jie sužavėti. Daug pasiūlymų mūsų krepšininkams pasilikti Prancūzijoje treneriais. V. Grybauskas pasilieka Mulhouse ir išsikovoja garbingą vietą Prancūzijos aukščiausioje klasėje.

"IKI PASIMATYMO"...

Su FC Mulhouse komanda ir amžinuoju savo palydovu -- krepšinio kamuoliu, raižo jis Prancūziją, Belgiją, Ispaniją, Italiją ir Šveicariją, kurioje prie Keturių Kantonų ežero, kurio bangos anuomet Maironiui "liūliavo žaliu smaragdu" ir kada "tiek atminimų - atsitikimų... bréško ir švito anapus ribos", "prisiminiau ir aš" pasakoja Grybaus kas, "nuo jaunų dienų nešiojamą vaizdą -- lyg sidabru apipiltą Masčio ežerą ir vėjo linguojančius švendrus pakraščiuose"... Ir tada, priėmus Prancūzijos Švietimo Ministerijos medalį (žyminį už nuopelnus Prancūzijos jaunimui krepšinio srityje (tai antras svetimšalis. Pirmasis -- amerikietis už lengvatletiką), ateina laikas išvykti Amerikon. Lengva buvo pasakyti "sudiev" Prancūzijai, Vogezų kalnams, Alpėms, italų ir prancūzų Rivieroms su baltų laivelių simfonijomis saulėlydžiuose, Ispanijai su gitaromis ir Italijai su operomis, "bet nepajėgiau pasakyti sudiev toli esančiam mielajam Masčiui. Jam širdyje tariau tik -- iki pasimatymo". Ir tada susimąsto...

NAUJI NAMAI, SENOS PAREIGOS

Bet JAV-se nėra laiko mąstymui. Reikia veikti ir įsijungti į čionykštę veiklą. O jeigu jis ir mąsto, tai tik, kaip padėti jaunimui. "Vytas nėra sausas planuotojas, Nestokojo jis ir drąsių užsimojimų. Tik pažvelkime į Scheinfeldą, Rochesterį ir P. Ameriką. Tas rodo Grybauską kaip asmenį ir sportininką, turintį iniciatyvos ir sugebantį dirbti ne tik sporto darbuotojo darbą, bet ir sportuoti", motyvuoja nenuilstantis suvažiavimų oratorius ir Toronto Vyčio pirm. J. Balsys. "Bet" tęsia jis, "gyvenimo sąlygos keičia kiekvieno gyvenimo būdą. Pasigendam laiko, be kurio sportinis gyvenimas neina priekin ir galutinai jis sunyksta kada, prarandame norą su jaunimu dirbti. Jeigu Grybauską ne dažnai matome suvažiavimuose ir ne dažnai jį girdime pasisakant aktualiais klausimais, vis dėlto, jis stovi visa galva aukščiau už buvusius mūsų veteranus. Tą įrodo įsijungimas į P. Amerikos ir Australijos išvykas."

Bet ir vėl. Ar galima visur suspėti? "Grybauskas neužsidaré vienoje sporto šakoje. Krepšinis, lauko ir stalo tenisas, futbolas, lengv. atletika... Sportiniam gyvenime tai buvo retas reiškinys" -- liudija jautrusis vilnietis K. Baronas, "jis draugiškas, griežtas ir disciplinuotas. Tikro sportininko tipas. Gaila, kad karai ir lagerinis gyvenimas šią žvaigždę "pakabino" tik tremties lietuviams. Priešingu atveju, mes šiandien džiaugtumės spindinčia lietuviška šviesa visam sporto pasaulyje".

Kada reikėjo vykti P. Amerikon, visų akys nukrypo į Grybauską. Kaip ir visuomet, jis darbo ir atsakomybės nesikrato, treniruoja rinktinę ir vyksta su ja mums laurų skinti. Jis jų priskynė... Apie tą laikotarpį, P. Amerikon išvykos vadovas ir daugelio idėjų nenuilstamas realizatorius -- V. Adamkavičius, liudija: "Stebėjau V. Grybauską aikštėje ir už aikštės ribų. Man jis paliko gilų įspūdį visų pirma kaip žmogus, kuris savo turimu sportiniu bagažu nesistengia įsipiršti. Jis vienas iš tų žmonių, kuris įrodo, kad nepakeltas balsas ar išorinis griežtumas iš žaidėjo išreikalauja geriausią pasirodymą, bet žaidimo pažinimas ir žmogiškasis priėjimas prie paties žaidiko. Tas ypač išryškėjo žaidžiant prieš Urugvajaus rinktinę Montevideo. Esant blogai padėčiai jis nepasimeté. Rūpestingai sekdamas nesekmingą pradžią, jis ieškojo atsakymo žaidimo taktikoje ir jį atrado. Jo išorinis ramumas ne vienose rungtynėse teigiamai veikė į žaidikus, tad ir jo autoriteto pripažinimas žaidikuose nesudaré jokios problemos P. Amerikos kelionės metu ir dabar tas pats jau ryšku ir tarp Australijon vykstančių. O tai nėra išgaunama dirbtinomis priemonėmis. Negaliu užmiršti dar vienos savybės, būtent, bendradarbiavimo. Ne vieni metai bendro darbo įrodė, kad sportiniame darbe malonesnį bendradarbį varguar surasi."

Bet ar nesusikryžiuoja šeimos reikalai su sportiniais? Ar neiškyla šių dienų laiko ir lėšų problemos? "Bet kas nors juk turi domėtis mūsų jaunimu" -- ramiai aiškina jo žmona. "Jeigu jis turi patyrimo ir žinių ir jos yra jaunimui reikalingos, kaip galima tam darbui daryti kliūčių? Aišku, kad reikia 'kariauti' su trimis sūnumis, bet kas be karo laimima?" Energinga ir dinamiška, ji stengiasi surasti laiko ir Montessori Dr-jai, kurios pirm. ji yra, ir nuvežti vaikus į lituanistines mokyklas, namų ruoša ir dar su vaikais pažaisti parke. Pinigai? -- abejingai ji paklausia -- aišku be jų nėra įmanoma gyventi, tačiau, ar vieną kartą likome tik su lagaminais? Ar vieną kartą teko pradėti gyventi "nuo adatos"? Jeigu Vytas nevažiuos, antras nevažiuos, trečias -- tad kas beliks iš viso judėjimo, reprezentacijos, planų?" Ar tai ne tiesa? O kas būtų, jei šeimoje tokiais klausimais nuomonės išsiskirtų? Ar būtų buvusi įmanoma kelionė V. Grybauskui į P. Ameriką ir dabar, Australijon?

(Nukelta į 6 psl.)

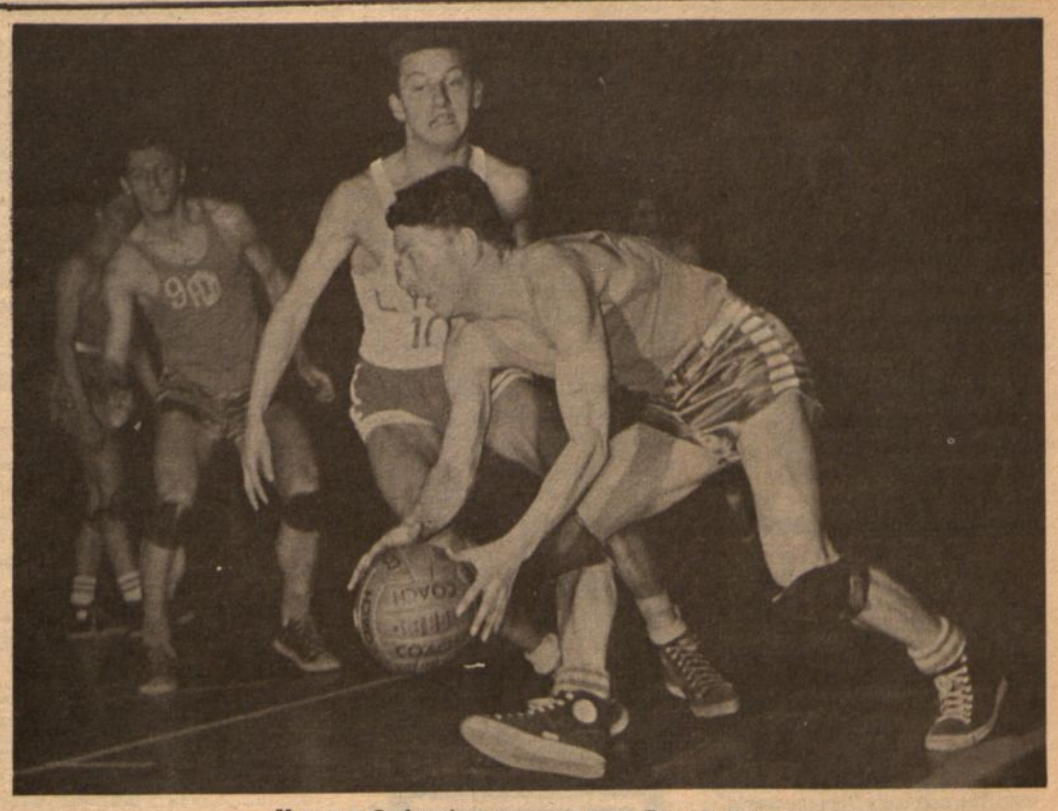

Vytautas Grybauskas rungtynių metu Prancūzijoje....

AUSTRALIJA LAUKIA...

(Atkelta iš 1 psl.)

nevedę ir kur jie bus apgyvendinti.

Kalbėdamas apie žaidikų ūgį nemėgink apsirikti, nes tuojau būsi pataisytas klaidoje. Mūsiškiai truputį nepatenkinti vienu atvykstančiu krepšininku. Kodėl jau tas 6 pėdų ir 11 colių ūgio, negalėjo pasitempti iki 7 pėdų? Amerikos lietuvių laikraščiai galėjo tylomis tą colį pridurti. Dabar daug geriau skambėtų -- septynių pėdų -- ir baigta! Australų muitininkai tikriausiai nebūtų matavę, o lovą juk vistiek reiks prailginti.

Daugelis klausinėja kiek virš šimtinės bus atskaityta australų rinktinėms. Lietuviai žiūrovai žada kiekvienu sykiu reikalauti nemažiau šimto ir vieno. Žinote, australai yra užsitarnavę tokios pyliavos. Kur čia matyta, mes atvykome ir parodėme kaip žaisti šį žaidimą, o jie dabar jau išdrįsta laimėti prieš mus. Išsekus kantrybei, buvo nutarta pamokyti australus, atsikviečiant vyresniuosius brolius iš krepšinio gimtinės. Ir dabar, didžiajam įvykiui artėjant, visi patenkinti vaizduojasi kaip bus lyginami australams šonai už visas mums padarytas skriaudas...

Neskaitydami Mūsų Pastogės sporto skyriuje tilpusių Jono Šoliūno straipsnių apie atvykstančią rinktinę, vargšai australai svajoja laimėti prieš "Lithuanus". Tiek to, tegul australai ir nesusivokia kokia pirtis jiems ruošiama... Lietuviai tiki J. Šoliūnu ir ramiausiai laukia "keršto dienos". Belaukdami, kartas nuo karto pastyguoja balsus karo šūkiui: šimtą, šimtą... Australai besvajodami apie laimėjimus, reikia pripažinti, yra pritrenkti vieno fakto. Būtent: kaip lietuviai galėjo pajėgti suorganizuoti tokią milžinišką išvyką?

Kad svarbusis momentas čia pat, aiškiai rodo svečiams priimti komiteto narių spartėjantieji žingsniai. Stengiamasi viską numatyti, viskam pasiruošti ir, svarbiausia, nieko nepamiršti. Momento svarbumo užakcentavimui, tautiečiams dažnai pasiūloma pasirašyti į aukų lapus. Žodžiu, didelis sujudimas visoje Australijos Lietuvių Bendruomenėje. Tiesiog galima pasakyti, jog šuoliais artėja didžiulė šventė. Visi nori būti liudininkais tos neeilinės šventės. Todėl televizijai ir vaikam prižiūrėti jau dabar samdomi italai, graikai ir kiti. Krepšinį pamatys ir tie, kurie iki šiol tėra girdėję gandus, kad toks žaidimas yra.

Sporto bacilų apkrėsti žada atostogauti. Nesvarbu, kad praraštas laikas nebus apmokėtas. Tie, kurie jau visiškai tų bacilų pagraužti, tikriausiai sekios Amerikos lietuvius krepšininkus ir mėgins sužinoti paslaptį, kaip per rungtynes sukalti šimtą taškų.

Daugiausiai darbo, rūpesčių ir mažiausiai miego turi lietuviu sportininkų vyriausias "bosas" J. Jonavičius. Laimė, kad jis jau anksčiau turėjo sidabrinių plaukų. Kitaip, tikriausiai, dabar būtų pražilęs...

Bet iš viso, sakyk tu man, kas kada galėjo galvoti, kad iš Amerikos atvyks šaunūs lietuviai krepšininkai?

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS!
PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

• *Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokam visas pašto persiuntimo išlaidas.*

• *Dabartinis dividendas 4½% išmokamas du kart per metus.*

MUTUAL Federal SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO
2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747
OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

FEDERAL SAVINGS AND LOAN INSURANCE CORPORATION — SAFETY OF YOUR SAVINGS — INSURED UP TO $10,000.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

FILATELIJOS KAMPELIS (10)

ANTANAS BERNOTAS

JUNGTINĖS AMERIKOS VALSTYBĖS gegužės 29 d. išleido 5 c. pašto ženklą a.a. prez. J.F. Kennedy paminėti.

Pašto ženklo piešinys susideda iš dviejų dalių: dešinėj -- prezidento atvaizdas, kairėj -- liepsnelė, vaizduojanti amžiną ugnį ant jo kapo; apačioj įrašyta: 5 c. 1917 John Fitzgerald Kennedy 1963, viršuj -- sakinio dalis iš jo inauguracinės kalbos, pasakytos 1961 m.: "... and the glow from that fire can truly light the world" Laukiant didelio šių p. ženklų pareikalavimo vietoj įprasto 120 milijonų tiražo, atspausdinta 411 milijonų. Pašto ženklas melsvai pilkos spalvos.

***

ETIOPIJA išleido 5 p. ženklų seriją su jų praeitų laikų karalienėmis. Čia dedame 10 c. p. ženklą su Sabos karaliene (angl. Queen of Sheba).

Etiopai, norėdami įrodyti savo karališkos giminės senumą, kuri esanti pati seniausia pasaulyje, sako, kad jų imperijos kūrėjas, karalius Menelikas esąs žydų karaliaus Saliamono ir Sabos karalienės sūnus. Sabai, arba sabėjai, minimi Senajame Testamente, yra viena semitų giminės tautelė, gyvenusi pietinėje Arabijoje, maždaug dabartinio Jemeno srityje. Yra žinoma, kad daug amžių prieš Kristų sabai yra buvę sukūrę turtingą valstybę ir turėję savo rankose visą Artimųjų Rytų prekybą. Jie taip pat kelis kartus yra buvę nukariavę Etiopiją. Nurodoma, kad tų sabų karalienė, padariusi 2000 km kelią, su brangiomis dovanomis apsilankiusi pas žydų karalių Saliamoną (pašto ženkle jos gyvenimo data nurodyta 990 m. pr. Kr.). -- Amerikoje yra susuktas labai romantiškas filmas iš tos karalienės (būto ar nebūto) gyvenimo.

Prisimintina, kad kažkada Lietuvoje buvo išleista knyguté, pavadinta "Sabos karalienės Mikaldos pranašystės", kurioje sudėti pranašavimai priskiriami šiai legendarinei karalienei.

***

ISPANIJA pradėjo leisti atskirus pašto ženklus su žymiais architektūriniais ir istoriniais pastatais. Čia dedame 1 pezetos p. ženklą, kuriame parodytas Segovijos alcazaras (alcazar -- viduramžių laikų pilis, daugiausia maurų stiliaus).

Segovia yra to paties vardo provincijos sostinė Senojoje Kastilijoje, vid. Ispanijoje, 40 mylių į šiaurės vakarus nuo Madrido, prie Eresma upės. Miestas žinomas jau romėnų laikais, kuriame imp. Trajanas apie 52 m. po kr. įrengė akveduktą, atvedantį miestui vandenį iš Frio upės (naudojamas ir dabar). Labai įdomus Segovijos senamiestis, apvestas mūro siena su 86 bokštais. Jo vidury kyšo milžiniška ispanų gotiko katedra, statyta 1521-1577 m. Ant stačios uolos kranto yra didžiulis alcazaras - pilis, statyta XIV amž. Šioje pilyje 1474 m. buvo karūnuota Kastilijos karalienė Izabelė Kataliké, kuri, kaip žinoma, su savo vyru karaliumi Ferdinandu finansavo Kristupą Kolumbą jo Amerikos atradimų kelionėje. Mieste yra ir daugiau senų istorinių pastatų. Gyvena apie 35,000 gyventojų.

***

ŠVEICARIJA 1960-61 m. laikotarpyje yra išleidusi ilgą nuolatinių pašto ženklų seriją su senų laikų pašto pasiuntiniais, senovės miestų statiniais ir bažnyčiomis bei su keturiais evangelistais. Evangelistų medinės statulos imtos iš XV-to amž. Šv. Osvaldo bažnyčios Zuge. Čia dedame 5 frankų p. ženklą su šv. Morkum.

Evangelistas Morkus Jonas (lot. Marcus), gyvenęs I amž. po Kr. buvo Jeruzalės žydas, jaunystėje pats matęs Kristų, vėliau su šv. Barnabu ir Apaštalu Povilu lankęs įvairius kraštus, skelbdamas Kristaus mokslą, Aleksandrijoje, Egipte, įsteigęs bažnyčią ir buvęs pirmuoju vyskupu, apie 51 m. atvyko į Romą, kur bendradarbiavo su šv. Petru. Parašė antrąją Evangelijų knygą. Miré, greičiausia, Romoje. Šventojo relikvijos nuo IX amž. yra laikomos garsiojoje Venecijos šv. Morkaus bazilikoje.

Su kamuoliu...

(Atkelta iš 5 psl.)

Ir vis délto, nors matai prieš save tikrą ir išbalansuotą sportininką, nors juo pasitiki, nors žinai, kad jis "buvo ir murkdintas ir gelbėtas" sporto salėse ir stadionuose, nors girdėjai tūkstančiuose žiūrovų šaukiamą jo vardą su pasididžiavimu ir tūkstančiuose priešininkų su neapykanta, vis délto pakimba ore klausimas apie galimus pralaimėjimus Australijoje ir prisimena taisyklė apie kamuolio apvalumą... Atidžiai ir tvirtai jis atsako: "pralaiméti nevažiuojame. Tūkstančius dolerių nuo medžių nenuraškėme. O svarbiausia -- čia mūsų prestižo klausimas. Tautinis. Pralaiméti tikrai nesiruošiu. Bent aš." Susidariusią rimtą nuotaiką išblaško įbėgęs jauniausias sūnelis Darius, kuris be paliovos ir nepaliaujamai traukia tėvą už rankovės ir vis šaukia: "téveli, jau einam į parką pažaisti. Tu žadėjai." Tėvas nieko jam neatsako, tik atsisukęs į svečią taria: "na, ar tu matai, koks šitas vaikas užsispyręs ir kietas?" Padėtį gelbsti įėjusi žmona. Kalbina mažąjį Dariuką ir pastebi: "ar tik jis nebus panašus į savo tėvą?" Jos didžiulės mėlynos akys juokiasi... o svečias prideda mintyse -- "ir į lietuvių rinktinės trenerį".

***

Štai, pažvelgėme bent iš profilio į žmogų, kuris savo veikla jau netelpa vieno kurio klubo rėmuose. Jis jau yra mūsų visų ir tarnauja visiems. Tai asmuo, kuriam Australijoje bus patikėtas mūsų tautinio ir sportinio prestižo klausimas.

DIRVOJE GALITE ĮSIGYTI AR UŽSISAKYTI ŠIAS NAUJAI PASIRODŽIUSIAS KNYGAS:

Vytautas Alantas — 9 dramos veikalai 5 dol.

Pulgis Andriušis — Purienos po vandeniu — 1.50 dol., kietais virš. — 2 dol.

A. Šapoka — Senasis Vilnius — 5 dol.

J. Kralikauskas — Mindaugo nužudymas — 3 dol.

K. Bradūnas — Sidabrinės kamanos — 2 dol.

J. Ignatonis — Lūžiai — 3 dol.

A. Tyruolis — Metų vingiai — 3 dol.

TORONTIEČIŲ IŠVYKA PRIE SIMCOE EŽERO

Lietuvių Tautinės S-gos narių iškyla įvykusi birželio 21 d. Statulevičių vasarvietėje prie Simcoe ežero Keswick'e praėjo tikrai pasisekusiai. Esant gražiam orui buvo galima išdarinėti visokias išdaigas: kas žvejoti, kas maudytis, kas saulėje pasikaitinti, o kam čia nė vienas paminėtas atvejis nepatiko -- galėjo visai nesunkiai susirasti ir kitokių pramogavimų. Žodžiu, tokia proga reikalų daug daugiau negu laiko ir todėl būna sunku viską dienos bėgyje apimti.

Žinoma, jeigu būtų buvę apsiribota vien tik pavasarojimu ir pramogavimu, negalėtume sakyti, kad iškylos tikslas būtų buvęs pilnai pasiektas. Valdyba buvo numačiusi dar daugiau kai ką, nes tokios progos, kada vienminčių susirenka kiek didesnis būrys, nėra taip dažnos. Gi įvairių problemų kasdien iškyla vis naujų, yra geriau, kai laiku su jomis susipažįstama ir laiku reaguojama. Į visų čia suminėtų pramogavimų grandinę įėjo ir rimtesni mūsų visuomeninio gyvenimo reikalai.

Pirmoj eilėj buvo padarytas pranešimas iš spaudos ir radijo suvažiavimo Tabor Farmoje pas PLB pirmininką J. Bachuną. Pranešėjas, nusakęs jo reikšmę bendruomeniniu požiūriu, perėjo prie atskirų temų nagrinėjimo, kurios buvo visos be išimties įdomios ir aktualios.

Tačiau, kaip pastebėta, bene daugiausiai buvo sukėlęs susidomėjimo Dirvos kolegijos nario R. Mieželio pranešimas jaunuomenės ir lietuvybės reikalu. Jaunimas ir lietuvybė pastaruoju metu ar tik nebus labiausiai dominą mūsų visumenę klausimai. Šiandien visiems aišku, kad ilgai užsitęsusi politinė nesantarvė padaré nemažai žalos jaunosios kartos pažiūrų susidaryme į lietuviškus reikalus. Daugelio mūsų vyresniųjų buvo méginama rodyti Lietuvą pro savo politinę prizmę ir nusistatymus. O kai kam ir dabar dar tie klausimai yra antraeilis reikalas. Pavyzdžiai rodo, kad mūsų jaunimui vis dar nėra tinkamų sąlygų, kurios galėtų užtikrinti prisirišimą ir meilę tėvų žemei.

Pranešėjo pastabos iš spaudos ir radijo suvažiavimo sukėlė gyvų diskusijų, kuriose išryškėjo narių nusistatymas ir pažiūros į mūsų išeivijos įvairius lietuviškojo gyvenimo reiškinius.

Neperdėsiu pasakęs, kad išvykai skirtas savaitgalis praėjo tikrai pasigėrėtinai, nes saulė ir vanduo sustiprino kūną, o pokalbiai lietuviškomis temomis -- dvasią. Visi tai jauté ir pageidavo vėl kuomet nors vasarai baigiantis ar rudeniop panašų susitikimą padaryti. (p)

Krepšinio rinktinės išvykos rėmėjų komitetas Kanadoje surinko netoli 2 tūkstančių dolerių. Sėdi iš kairės: V. Bireta, L. Rickevičienė, pirm. S. Jokubaitis. Stovi: J. Šulcas, J. Bulionis, J. Svilas ir K. Baronas. Trūksta K. Šapočkino ir K. Stanaičio.

S. Dapkaus nuotrauka

BOSTON

• Cosmos Parcels Express Co., J. Vaičaičio įstaigoje, 327 W. Broadway, atsilankę galėsite ne tik užsakyti siuntinius, bet ir įsigyti ar užsiprenumeruoti Dirvą ir prez. Antano Smetonos monografiją.

LAISVĖS KOVŲ DAINAS

išleistas Lietuvos Nepriklausomybės Fondo, dabar galite įsigyti per Dirvą

už 5 dolerius.

Leidinys, kuris iki šiol buvo įteikiamas aukojusiems LNF po 10 dol., galima įsigyti užsisakius per Dirvą ir atsiuntus 5 dolerius.

Užpildykite žemiau dedamą atkarpą ir, prisiuntę 5 dol., tuojau gausite LAISVĖS KOVŲ DAINAS.

Prašau išsiųsti LAISVĖS KOVŲ DAINAS:

Pavardė ir vardas .....

Adresas .....

.....

.....

Priedų: Čekis $.....

EAGLE STAMPS ADD EVEN MORE TO YOUR SAVINGS AT ALL MAY COMPANY STORES

MAY'S BASEMENTS

DOWNTOWN
ON THE HEIGHTS
PARMATOWN

KOOL-HOME

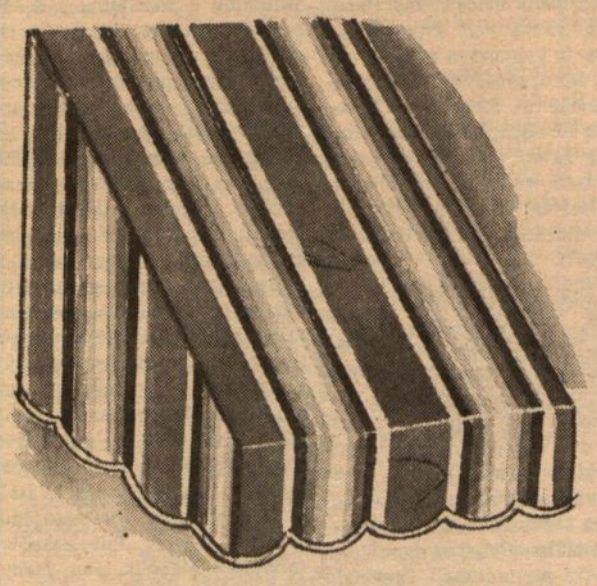

Sulaikykite saulę ir sumažinkite buto vėsinimo išlaidas šiomis spalvingomis ir dekoratyvinėmis užuolaidomis

Apsaugojanti acryliko medžiaga, gera medvilnės Drill Bungalow rūšis

Langams užuolaidos

su reikalingais priedais

- 2 pėdų kritimo
- 2 pėdų projekcija
- 6 inčų šonai

3.69 30" pločio

36 inčų pločio	3.99	60 inčų pločio	8.99
42 inčų pločio	4.59	66 inčų pločio	9.79
48 inčų pločio	4.79	72 inčų pločio	9.99

Didesniam pavėsiui ir vėsumui aprūpink savo langus šiomis puikios rūšies užuolaidomis. Draperijos ir kilimai liks švieži ir nenublukę ... Kambariai vėsesni ir jaukesni visą vasarą, kartu jungiant malonią, spalvingą jūsų namo išvaizdą.

Visos užuolaidos su reikalingais priedais, paruoštos iškabinimui

Spalvų kombinacijos pritaikymui verandų, saliono langų ir paprastų langų užtraukiamoms užuolaidoms.

Plačios saliono užuolaidos

Su visais priedais, 2'6" kritimo, 2'6" projekcija, 9" šonais

5' pločio	9.99	8' pločio	13.49
6' pločio	11.29	9' pločio	16.99
7' pločio	11.99	10' pločio	18.99
12' pločio	21.99		

Pritaikytos langų užuolaidos

Su visais priedais, 2'6" kritimo, 2'6" projekcija, 9" šonais

20" pločio	4.29	36" pločio	4.99
42" pločio	5.29	48" pločio	5.59

Pritaikytų spalvų užtraukiamos verandų užuolaidos

Visos 7 pėdų ilgio

5 pėdų pločio	6.99
6 pėdų pločio	7.99
7 pėdų pločio	9.49
8 pėdų pločio	10.49
9 pėdų pločio	11.49
10 pėdų pločio	12.29
12 pėdų pločio	14.99

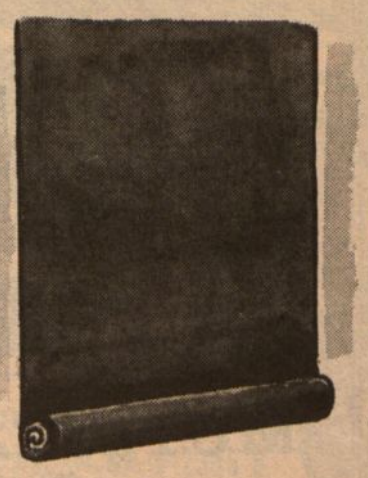

Priimami užsakymai paštu ir telefonu. Šaukit CH 1-3070

BASEMENT DRAPERY DEPARTMENT
THE MAY COMPANY
DOWNTOWN, HEIGHTS, PARMATOWN

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• GIEDRĖ J. NATKEVIČIŪTĖ - MATIENĖ birželio 10 d. gavo Clevelando Western Reserve U-to odontologijos mokyklos dantų gydytojos diplomą.

Vidurinius mokslus ji baigė Notre Dame akademijoje. Studijas pradėjo Notre Dame College ir Kent State U-te gavo bakalauro laipsnį. Kento ir Western Reserve U-tuose buvo atžyméta dekano garbės sąrašuose.

Dr. G. Matienė yra pirmoji moteris priimta Omicron Kappa Upsilon National Dental Honor Society.

Nuo mažų dienų skautauja. Aktyviai veikė Clevelando Neringos skaučių tunte, Akad. Skautų Sąjūdyje ir Lietuvių Stud. S-goje.

• **Pašto įstaigos bus uždarytos** šeštadienį liepos 4 d., ryšium su JAV Nepriklausomybės šventė. Į namus taip pat tą dieną paštas nebus nešiojamas, išskyrus special delivery siuntas. Iš pašto dėžučių siuntos surenkamos normaliai.

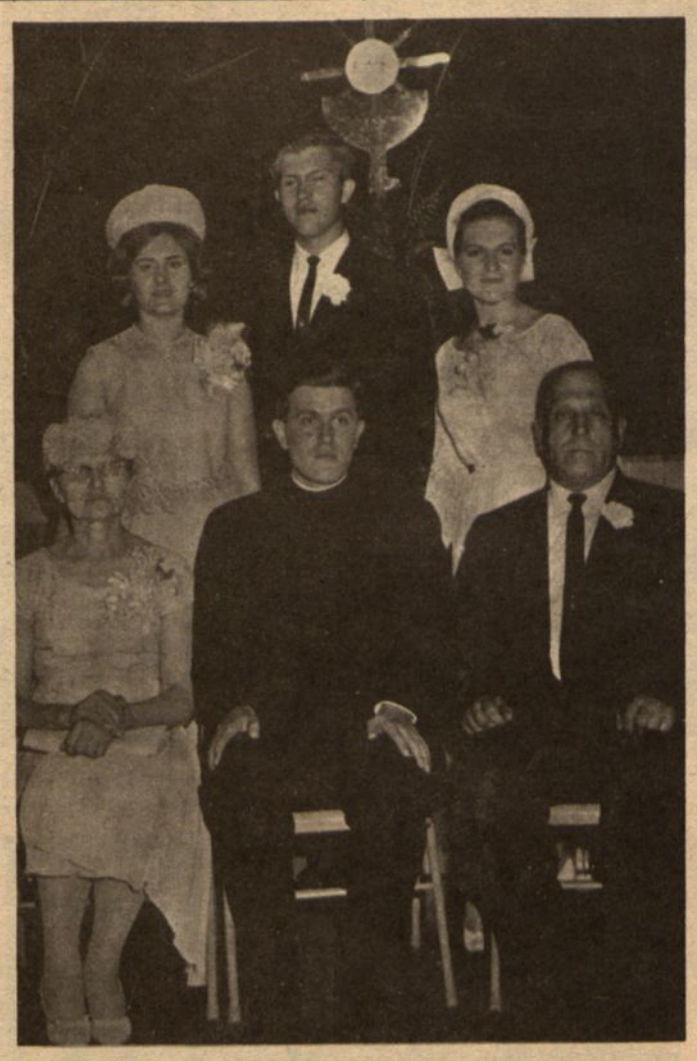

Jaunasis kunigas Romanas Kasponis - Kasperavičius po primicijų su tėvais Antanina ir Antanu, seserimis Vida ir Livija ir broliu Virgiliju. V. Pliodžinsko nuotrauka

IŠKILMĖS ŠV. JURGIO BAŽNYČIOJE

Du lietuviai svečiai iš Romos-- prel. Tulaba ir prel. V. Balčiūnas -- ir Romoje įšventintas kunigu clevelandietis Romanas Kasponis, jo bendramokslis, taip pat studijavęs Šv. Kazimiero akademijoje Romoje, kunigas Alf. Babonas sudarė retas bažnytines iškilmes kun. Romano Kasponio primicijos proga.

Iškilmingų mišių metu prie altoriaus dalyvavo: klebonas kun. B. Ivanauskas, archidiakonas; salazietis vienuolis kun. A. Sabaliauskas, diakonas, ir kun. Alf. Babonas, subdiakonas. Prezbiterijoje dalyvavo parapijos vikaras kun. P. Dzegoraitis ir prelatas V. Balčiūnas. Ceremonijų vedėjas buvo kunigo brolis, Virgilis Kasperavičius.

Pr. Ambrazui vargonais ir chorui palydint, solo giedojo Juzė Krištolaitytė. Pamokslą sakė prelatas Tulaba, Šv. Kazimiero Kolegijos Romoje direktorius.

Po pamaldų, parapijos salėje Kasperavičių šeimos suruoštose vaišėse dalyvavo apie 300 svečių. Kalbas pasakė klebonas kun. Ivanauskas, prelatai Tulaba ir Balčiūnas ir kun. Sabaliauskas. Ateitininkų organizacijos vardu sveikinimą sakė J. Mikonis. Pagaliau, reikšdamas dėkingumą savo tėvams, giminėms ir visiems dalyviams, kalbėjo pats kun. Romanas.

Programai vadovavo Juozas Stempužis. Primiciantą be eilės kitų asmenų sveikino vysk. Brizgys ir Lietuvos atstovas J. Kajeckas.

* RAMOVĖNAI praeitą sekmadienį turėjo smagią gegužinę Čiurlionio Ansamblio namuose. SLA 14-tos kuopos narių gegužinė buvo Vyt. Braziulio sodelyje.

Iš Clevelando į Susivienijimo Lietuvių Amerikoje seimą vyksta apie šeši delegatai iš 14-tos ir iš 136-tos kuopos. Seimas prasidės liepos 6 d. Wilkes-Barre, Pa.

* VYSK. M. VALANČIAUS lituanistinės mokyklos tėvų metiniame susirinkime, birželio 2 d., kuriame dalyvavo maždaug 35% visų tėvų, naujai išrinktas komitetas pasiskirstė pareigomis sekančiai: pirm. V.A. Staškevičius, vicepirm. V. Palūnas, sekr. O. Rociūnienė, ižd. L. Nagevičienė, parengimų vadovės: A. Neimanienė, ir B. Mainelienė, narė J. Merkienė.

Mokyklos vedėjas Juozas Stempužis, kuriam priklauso visų gili padėka už taip puikų vadovavimą mokyklai praeitais metais, pakviestas ir toliau vadovauti mokyklai.

Mokyklos gegužinė, kuri įvyko kongreso atstovės Frances P. Bolton sodyboje, pavyko visais atžvilgiais. Tėvų k-to padėka Ritai Premeneckienei, New Citizens Committee narei, už pastangas ir rupestį, kad mokyklos gegužinė įvyko tokioje puikioje aplinkumoje, mokyklos vedėjui Juozui Stempužiui, Fredonia F. Black, New Citizens Committee pirmininkei, Zigmui Dautartui, Maineliui, talkininkavusioms prie bufeto ir jam aukojusioms ir visiems, kurie vienu ar kitu būdu prisidėjo prie šios gegužinės pasisekimo.

Reiškiame padėką už skirtas dovanas "Aukuro" ansamblio instrumentams įsigyti ruoštam dovanų paskirstymui: Dirvai už metinę prenumertą, A. Gražuliui už Salamander batus, Della Jakubs & Son už globojimą dovanų paskirstymo.

* MEILUTĖ A. JUŠKĖNAITĖ birželio 10 d. baigė Flora Stone Mather College, Clevelando Western Reserve U-te gaudama bakalauro laipsnį (B.A.) iš psichologijos. Meilutė paskutinius tris metus buvo atžymima dekanės garbės sąrašuose. Viduriniuosius mokslus baigė Notre Dame Akademijoje. Nuo pat mažens skautauja. Clevelando Neringos skaučių tunte vadovavo jaunesniųjų skaučių draugovei. Studijuodama įsijungė Stud. Skaučių Draugovės ir Lietuvių Studentų S-gos Clevelando skyrių veiklon. Šią vasarą ji dirba su Dr. Jan Bruell prie specialaus projekto Highland View ligoninėje, o rudenį važiuos į Washington, D.C.

Clevelandiečiams A. ir R. Aidžiams išsikeliant pastoviam gyvenimui į Washingtoną D.C. bičiuliai suruošė išleistuves. Prieky iš kairės: M. Leknickaitė, R. Aidienė, I. Grigaliūnaitė, N. DyLiacco, M. Nasvytienė. Stovi: J. Nasvytis, R. Nasvytienė, dr. J. Abraitis, K. Sniečkienė, A. Aidis, A. Šenbergienė, V. Šenbergas, M. Abraitienė ir T. DyLiacco. V. Bacevičiaus nuotrauka

PABALTIEČIŲ ŽAIDYNĖMS PRAĖJUS

Lengvosios atletikos, plaukymo, teniso ir futbolo žaidinyės praėjo Clevelande, sutraukę gana gausų sportuojančio jaunimo skaičių.

Nors, žaidynėms buvo stengiamasi priduoti 'Pabaltijo Olimpinių Žaidynių' varsos ir iškilmingumas, bet visa tai nuskendo įvairių komitetų ir pareigūnų tituluose, pačioms rungtynėms likus rungtynėmis, pasiekus gražių laimėjimų, komitetams ir pareigūnams neišlaikius organizacinių egzaminų.

Mūsų sportinei vadovybei šlubuojant, visa parengimo našta tenka nešti keletos žmonių ryžto ir pasišventimo pečiams. Tat nenuostabu, kad 'Olimpinėms žaidynėms' suorganizuoti pritrūko jėgos ir laiko. Be abejo, visa tai galima įvairiai pateisinti ir aiškintis, bet nesmagu, kai po puikiai estų suorganizuotų varžybų Toronte, lietuviai organizavę šias žaidynes, nieko nepasimokė.

Kol bus tinkamai 'surikiuoti' žaidynių rezultatai, galima tik pasidžiaugti, kad sportuojantis jaunimas nepristinga norų ir ryžto suvažiuoti ir rungtis draugiškoje Pabaltiečių atmosferoje. Jei techniškos ir organizacinės sąlygos ir neatitiko norėtam ir siektam varžybų lygiui, buvo atsiekta eilė rekordų, dėmesio vertų rezultatų.

Smagu, kad iškiliausia sportininke buvo parinkta cleveandietė, Žaibo klubo sportininkė Mockutė. Apskritai mūsų merginos, šalia iškilesnių lengvaatletų iš kitų miestų, laikėsi pirmosiose gretose ir lietuvių ekipai surinko gausiai taškų.

Ir šį kartą buvo laukta gausesnio publikos pasirodymo estradoje. Jei ne seniai matytos futbolo rungtynės, estrada ir būtų likusi tuščia.

Futbole latviai nugalėjo lietuvių komandą 2 - 1. Dieną prieš tai jauni New Yorko lietuviai futbolistai patiekė staigmeną, įveikę Chicagos Lituanicą 3-1. Newyorkiečių dauguma ir žaidė prieš fiziniai pajėgesnius latvius.

• **LB I Apylinkės Valdyba** liepos 4 d. (šeštadienį), Čiurlionio namuose rengia vasaros pobūvį.

Programoje: nuo 12 iki 3 val. pietūs, nuo 4 val. pasilinksminimas, mokyklinio amžiaus vaikams sportinis žaidimas. Laimėtojams skiriamos dovanėlės. Laimėjimams — vertingas paveikslas.

Veiks bufetas.

Kviečiame visus atsilankyti.

• **Antanas Rukšėnas** turi įsigyjęs sodybą, kurioje parduodami ūkio ir sodų produktai. Sodyba randasi patogiame susisiekimui kelyje, 7527 Chardon Rd., Rt. 6, tarp 91 ir 306 kelio.

Naujas lietuviško ūkio savininkas tikisi, kad lietuviai pasinaudos galimybe, mėgdami pigiau įsigyti šviežių daržų ir sodų produktų.

* DR. N.K. JUŠKENIENĖ su vyru ir dukra Ramune atostogų metu buvo nuvykę savaitei pasaulinėn mugėn New Yorke.

* ARĖJAS J. NATKEVIČIUS birželio pradžioje buvo parvažiavęs savaitei atostogų. Jis dalyvavo savo sesers Giedrės vestuvėse kaip pabrolis. Rudenį jis baigs savo tarnybą JAV marinų korpe.

---

* KAS ŠĮ SAVAITGALĮ važiuoja automobiliu į New Yorką ir galėtų priimti vieną keleivį, prašomi paskambinti tel. 481-2164.

LAIŠKAI LIETUVIAMS savo birželio mėn. numeryje daug dėmesio skiria mūsų jaunimo problemoms. A. Skirmuntaitė savo straipsnyje Jaunoji karta ir lietuviškumas, tarp kitų problemų apsprendžia ir tai, kas jaunimo lietuvybės išlaikyme priklauso nuo vyresniųjų. Ji rašo, kad vyresnioji karta nepaprastai gali paveikti jaunųjų orientaciją lietuviškumo atžvilgiu. Jokia jaunesnioji karta savo idealų neišranda be atsižvelgimo į vyresniąją: ji arba prisiima juos iš savo tėvų kartos ir juos toliau vykdo, arba juos atmeta ir renkasi kitus, jiems priešingus.

Lietuviškumas šiuo metu yra vyresniosios kartos rankose, galioje ir dispozicijoje. Nuo vyresniosios kartos daugiausia priklauso, ar tas lietuviškumo idealas bus tiek viliojantis ir patrauklus, kad jis vers priaugančiąją kartą jam savo ištikimybę atiduoti, ar atvirkščiai, rodysis beprasmiškas dabartiniams laikams. Ir jei vyresniosios kartos atskirų asmenų savybės -- tų asmenybių su kuriom jauni žmonės susiduria -- žavės savo kilnumu, išsilavinimu, subrendimu, jos labiau pririš jauną žmogų prie savo tautos, negu tai, kad Vytautas Didysis viešpatavo nuo Baltijos iki Juodųjų Marių, kad Lietuvoj pievos yra žalios ir kad ten čiulba lakštingalos.

Vyresniesiems, gal būt patartina atsisakyti daug jų širdžiai brangių dalykų, nes tiktai savo orientacija į tokį pasaulį, koks jis yra šiandien, ir nebijojimu pervertinti esminius ir neesminius dalykus lietuviškume jie turės galimybę laimėti jaunąją kartą nors dalinai tam, kuo jie patys tiki. Tai padaryti jie turi atsakomybę jau vien dėl to, kad tik jaunoji karta, priimdama ar atmesdama tai, ką tėvai kūrė ir kam gyveno, parašo ištarmę ankstyvesniajai kartai, ar ji įvykdė tai, ko siekė, ir ar savo pačios egzistenciją pateisino.

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ

FRUIT BASKET

7527 CHARDON RD. (Rt. 6)
(Tarp 91 ir 306 kelio)

Atidaryta sezoninė vaisių ir daržovių parduotuvė (Fruit Stand).

Čia galima gauti šviežių vaisių, daržovių, kiaušinių, gaivinančių gėrimų ir kt.

Parduotuvė yra nesenai clevelandiečių RUKŠĖNŲ įsigytoje sodyboje.

Kviečiami visi lietuviai pasinaudoti jų ir apylinkės sodų ir daržų teikiamomis gėrybėmis.

NORINTIEJI APSIDRAUSTI,

pasinaudokite mūsų patarnavimu visais draudimų reikalais, kaip automobilių, gaisro, gyvybės, įvairių vertybių ligoninės ir kt.

Kreipkitės į lietuvius agentus V. GIEDRAITĮ ar Z. OBELENĮ, atstovaujančius draudimo bendrovę NATIONWIDE CO.

V. GIEDRAITIS — Telef. 944-6835

NATIONWIDE Mutual Fire Insurance Co. Life Insurance Co. Mutual Insurance Co. Home Office: Columbus, O.

Z. OBELENIS — Telef. 881-7741

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue — **EN 1 - 1763**

936 East 185th St. — **KE 1 - 7770**

Naturally

SUPERIOR SAVINGS

SINCE 1909

13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.

HOME and REMODELING LOANS

• • • •

INSURED SAVINGS

REIKALINGAS

vedęs vyras darbui minkų ūkyje. Nemokamai namas gyventi, alga. Patyrimas nereikalingas.

Teirautis tel. **PR 1-4479.**

J. P. MULL-MULIOLIS REALTOR

Šv. Jurgio parapijoje

1 š., 7 k., graži virtuvė, geras gazo pečius, kilimai, dvigubi alum. langai, 2 garažai, didelis kiemas. Arti mokyklos ir bažnyčios.

2 šeimų 5-4, gerame stovyje. Garažas. $12,000.

1 š., 6 k. Moderni virtuvė, gražus kiemas. $10,700.

3 š., 6 garažai. E. 68 gt. prie St. Clair. $12,800.

2 š. 5-4 ir 6 k. 1 š. ant 1 sklypo arti šv. Vito. Gražus kiemas. $16,300.

Investavimui

6 š. mūras, nuoma $400, gerame stovyje, $25,500.

6 š. mūrinis arti St. Clair, 6 gazo pečiai, gerame stovyje.

E. 147 — Lake Shore Blvd.

1 š. 4 mieg. arti ežero, paplūdimys. $14,000.

Lietuviai bendradarbiai:
Alg. Dailidė, John Lorenz ir Ant. Mikoliūnas
13229 Superior Ave.
UL 1-6666

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• **DIRVA, ryšium su liepos 4 d. švente,** nepasirodys pirmadienį — liepos 6 d.

Sekantis po švenčių Dirvos numeris išeis liepos 8 d.

• **New Yorko Skautams Remti Komitetas** lapkričio 14 dieną rengia balių, kuris įvyks Maspetho lietuvių parapijos salėje.

• **Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos Centro Valdyba** atsiuntė krepšinio rinktinės išvykos komitetui 100 dol. auką.

• **Akademinio Skautų Sąjūdžio** šios kadencijos vadovybę sudaro: pirm. A. Treinys, 57 Vermont St., Boston 32, Mass., dvasios vadas — kun. J. Kubilius, S. J., kiti pareigūnai — D. Bulgarauskaitė, V. Pileika, A. Kubiliūtė, dr. S. Matas, dr. J. Gimbutas, K. Nenortas, V. Mikūnas, V. Germanas, A. Vengrys, A. Banys ir B. Banaitytė.

• **New Yorko vyrų oktetas** po trumpų vasaros atostogų liepos viduryj vėl pradės repeticijas. Pirmasis okteto koncertas ateinančiam sezone bus Clevelande, rugsėjo 6 d. Oktetą į Clevelandą pakvietė Lietuvos Vyčiai senjorai.

SURINKO 19 PRENUMERATORIŲ!

Pulk. Pranas Saladžius, nuolat besisielodamas mūsų tautiniais reikalais, prie jų įgyvendinimo prisideda savo darbu ir dažnai būna pavyzdžiu daugiau šaukiantiems, bet nedaug nuveikiantiems.

Šiomis dienomis jis vėl pristatė sąrašą 19 žmonių, užsiprenumeravusių jo pastangomis prezidento A. Smetonos monografiją Rochesteryje.

Tais naujais prenumeratoriais yra: kun. Pr. Valukevičius, kun. J. Bakšys, kun. A. Račaitis, Vl. Sabalis, B.Čygas, B. Sedlickas, A. Beresnevičius, E. Nakas, O. Saunoris, J. Yurkus, J. Adomaitis, A. Burkūnas, A. M. Cieminis, R. Kiršteinas, J. Morcan, Pr. Saladžius, J. Saladžius, Br. Užemis, St. Ilgūnas.

Chicagos šaulių tautinių šokių grupė su vadovu Ulevičiu pasiruošusi dalyvauti Lietuvių Dienoj New Yorke. V. A. Račkausko nuotrauka

Iš Chicagos jūrų šaulių gyvenimo

Dar tik metus egzistuojanti Lietuvių jūros šaulių kuopa Chicagoje pasižymi gyva veikla. Štai, įsigijo didoką laivą, kurį, žinoma, teko gerokai paremontuoti ir prie jo padirbėti. Visas kliūtis nugalėjus, laivas birželio 6 d. buvo nuleistas į vandenį ir pasipuošęs lietuviška šaulių vėliava greitai skros Michigano, o gal dar ir tolimesnių vandenų bangas. Liepos mėnesį numatytos laivo krikštynos. Jau ir kūmai surasti.

Balandžio 14 d. Dariaus ir Girėno Legiono posto patalpose suorganizavo navigacijos kursus, kuriuos dabar baigė 28 kursantai išlaikydami Coast Guard nustatytus egzaminus ir gaudami atitinkamus pažymėjimus.

Birželio 20 ir 21 dienomis savo laivais buvo išvykę į Šaulio Petro Lengvino vasarvietę Union Pier iškylauti.

Birželio 27 ir 28 buvo kviečiami į svečius Racine ir Kenoshos šaulių. Taigi, lietuviai jūrų šauliai šią vasarą neturės laiko nuobodžiauti ir tikisi susilaukti daugiau naujų narių tęsti gražiausias lietuvių jūrų šaulių tradicijas iš Nepriklausomos Lietuvos laikų.

V.A. Račkauskas

Laivininkystės kursus sekmingai užbaigę Chicagos jūrų šauliai įsigijo atitinkamus pažymėjimus. Centre kursų vedėjas Coast Guard karininkas Russ Perry. V.A. Račkausko nuotrauka

Chicagos jūrų šauliai remontuoja įsigytą motorlaivį, kurį birželio 6 d. nuleido į Michigano ežerą. V.A. Račkausko nuotrauka

Prof. J. Puzinas poilsio namuose aplankė Lietuvos Nepriklausomybės akto signatarą prof. J. Kairį - Kaminską.

Vyt. Maželio nuotrauka

PREL. F. BARTKAUS TŪKSTANTINĖ L. FONDUI

Prel. Feliksas Bartkus, Lietuvių Fondo narys, baigė mokėti dalimis žadėtąjį 1000 doleriu.

Klebonaudamas tolimame Texase, prel. F. Bartkus nėra atsilikęs nuo lietuviškų reikalų nė dabar. Aukotojų tarpe vis užtiksime jo pavardę su stambesne suma. Tūkstantinė, įmokėta Lietuvių Fondui, parodo prelato domėjimąsi ir vertinimą lietuviškos finansinės institucijos, kurios palūkanos kasmet skiriamos liet. kultūriniams reikalams.

Naujasis tūkstantininkas yra liet. spaudos bendradarbis, išleidęs keletą knygų ir maldaknygių atskirai, o kartu su kun. Aleksa didelį leidinį "Dievas ir žmogus". (j.v.)

Pasaulinės Mugės lietuvių komiteto finansų komisija su bendradarbiais posėdžio metu, aptariant Lietuvių Dienos finansavimo reikalus. Iš kairės: inž. V. Dilis, Raventas, Petrash, J. Bolony, dr. B. Radzivanas, sekc. pirm. J. Šlepetys, Iz Dilienė, Kulbert, V. Alksninis, prel. Balkūnas, Petrash, A. Ošlapas ir D. Penikas. Vyt. Maželio nuotrauka

DETROITO LIETUVIAI REMIA VASARIO 16 GIMNAZIJĄ

Vasario 16 gimnazijos vajaus komitetas labai duosnių lietuvių remiamas skelbia priešpaskutinį aukotojų sąrašą:

Po $108, Lietuvių Rezistencinė Santarvė, Detroito skyrius.

Po $100, J. Staugas, M. Šnapštys, P. Pagojis, St. ir V. Urbonai ir Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų s-ga.

Po $50, Dr. L. Puskepalaitienė.

Po $27, J. Briedis.

Po $25, M. Mozūras, prof. Pikūnas ir Amerikos Lietuvių Tautinė S-ga.

Po $20, Detroito "Gabijos" Tunto skautės, J. Baublys, Dr. Danutė Natkauskienė iš Kanados, L.M. Majoriūnai, Br. Staniškis, Z. St. Dryžai, J.O. Vaškevičiai, P. Padolskis ir J. Tamošiūnas.

Po $15, Ateitininkai Sendraugiai ir J. Brunza.

Po $12, Dr. Br. Gruzdienė.

Po $10, St. Šimoliūnas, K. Šeputa, A. Rudytė iš Montreal, A. Jaškulis, P. Ališkaitis, G. Viskantienė, J. Šepetys, Birutininkės, A. Daugilis, kun. Krišč iunevičius, Br. Simonaitienė, Pr. Juška, Vl. Pauža, Dr. M. Miškinienė, J. Jonynas, A. Paškus, V. Lingis ir A.A. Petrauskai.

Po $7, p.p. Kundrotai

Po $5 ir mažiau visa eilė kitų asmenų

Viso aukų surinkta $1330 ir šioji suma perduota gimnazijos direktoriui kun. Broniui Liubinui.

Vajus tęsiamas ir vėl jau kelios šimtinės yra vajaus komiteto kasoje. Komitetas nuoširdžiai dėkoja aukojusiems.

PER MOKSLĄ IR ŠVIESĄ TĖVYNEI LAISVĘ UGDYKIM...

Warren, Mich. Taip jau mūsų gyvenimas išeivijoje susiklostė, kad kiekviena šeima turi savo artimųjų bičiulių ratelį. Artėja Joninės, Julė Kučinskienė iš pasalų užgirsta, kad jos mielo vyro Jono vardinėms užklups detroitiečiai kaimynai. Julė Kučinskienė, telefonu savo bičiuliams pasako:

-- Šiuo metu, Lietuvių Vasario 16 gimnazijos Detroito vaujaus komitetas prakaituoja rinkdamas aukas gimnazijos rūmų statybai. Jei jau teiksitės pagerbti mano mielą Joną, paskirkite po plytelę gimnazijai, tik ne kitomis dovanomis.

Sugūžėję sveteliai: P. Dalinys, L.S. Bulgariai, T.J. Kanapėnai, K. Sragauskas, J. O. Ribinskiai, A.E. Juškai, Dr. Br. Burgess, M.J. Jokubaičiai, V. Pl. Balynai, I. St. Kauneliai, A. St. Zapareckai, A.R. Plepiai, Dr. Br. ir J. Gruzdai, St. V. Urbonai ir patys iškilmių šeimininkai į aukų lapą sudėjo lygiai (vieną šimtą) $100.

Graži apvali auka reikalingiausiem reikalam, pasektina ir kitiems pobūvių rengėjams. Džiaugėsi ponios, kai nereikėjo krautuvėse rinkti dovanų, gi vyrams džiūti mašinose, belaukiant sugrįžtančios žmonos su ryšuliu.

Surinktos aukos perduotos vajaus komiteto p-kei St. Urbonienei.

LINKSMA NAUJIENA

Detroito šaulių kuopa ir Amerikos Lietuvių Balsas - Radijo valandėlė, liepos m. 5 d. rengia šaunią gegužinę Beechnut Grove sode.

Mielai kviečiami Detroito ir apylinkės lietuviai atsilankyti į šių iškilių organizaciju pokylį.

(vt)

VOKIETIJOS LIETUVIAI

LIUBEKAS. Liubeke veikia lietuvių bendruomenės apylinkė -- 141 narys. Šiai apylinkei vadovauja Pr. Liegus. Jis suorganizavo bendrą lietuvių, latvių ir estų birželinių įvykių minėjimą, kuriame gražią ir turiningą kalbą pasakė A. Keleris.

LEBENSTEDTAS. Vietinė lietuvių bendruomenė išsirinko šios sudėties valdybą: Rupkalvis Jonas -- pirmininkas, Kotkis Edvinas -- jaunimo vadovas ir Jonušaitis Martynas -- iždininkas. Kontrolės Komisijon išrinkti: Kairys Antanas ir Bikneris Martynas. Linkime jiems sėkmingos bendruomeninės veiklos.

OSNABRIUKAS. Osnabriuko apylinkė turi 96 narius. Jai vadovauja K. Vaitiekūnas. Šiemet jo sūnus baigė Vasario 16 d. gimnaziją. Apylinkėje veikia vargo mokykla, kurios vedėju yra mokyt. Rudys. Lietuviškoje veikloje aktyviai reiškiasi Vl. Žaliukas, V. Žaliukienė, V. Zelionka ir K. Babonas.

STUTTGARTAS. Stuttgarto apylinkė, kuriai vadovauja pirm. Al. Šukys, šiemet suruošė Motinos dienos minėjimą. Neseniai čia įvyko ir jaunimo suvažiavimas. Čia veikia ir vargo mokykla, kurią lanko 14 mokinių. Apylinkė leidžia biuletenį, kurį redaguoja E. Maziliauskas.

HAMBURGAS. Čia neseniai miręs apylinkės pirmininkas E. Čerkus. Jis buvo laisvės kovų savanoris - kūrėjas. Lietuvos nepriklausomybės metais tarnavo pasienio policijoje. Mirdamas 1000 DM. paliko Vasario 16 d. gimnazijos rūmų statybai. Tai buvo pareigingas ir geras lietuvis.

MIUNSTERIS. Miunsterio kuopos lietuvių bendruomenė neteko ilgamečio pirmininko Alfonso Tuméno. Jis buvo nuoširdus ir veiklus lietuvis. Paliko du sūnus našlaičius, kurie lanko Vasario 16 d. gimnaziją. Kuopos vadas pulk. V. Sutkus atsisveikindamas iškėlė velionies nuopelnus kuopai ir lietuvybei. Laidotuvių apeigas atliko ir pamokslą pasakė tėvas A. Bernatonis.

LIEPOS 4 D., ŠEŠTADIENĮ, 7 VAL. VAK. visus kviečiame į

VĖŽIŲ BALIŲ

Union Piere

(COMMUNITY SALĖJE)

Trumpą pritaikintą programą atliks ALB. VALENTINAS ir J. VAIČIŪNAS. Iš Švedijos importuoti vėžiai. Agr. A. ŠANTARO receptu spec. dešros. **Neolithuanų orkestras šokiams.** Visas pelnas vykstantiems į New Yorko parodos Lietuvių dieną ansambliams paremti.

LB Chicagos Apyg. Valdyba